

VISI LIETUVOS ŽEMĖS ŠVENTIEJI, MELSKITE DIEVĄ UŽ MUS!

STAČIATIKIŲ LIETUVA

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios laikraštis

2023 m. vasara Nr. 9

www.orthodoxy.lt

facebook.com/orthodoxy.lt

Vilniuje steigiami Teologijos kursai

► Steigiami Teologijos kursai būsimiems kunigams ir pasauliečiams, tarnaujantiems cerkvėse, rengti. Nuotraukoje: Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkai balandžio 29 d. religinės procesijos už Bažnyčios vienybę metu. *Igorio Rinkevičiaus nuotr.*

Vilniuje pradės veikti Teologijos kursai, rengiantys būsimuosius stačiatikių dvasininkus. Vilniaus ir Lietuvos metropolito Inokentijaus siūlymu, toks sprendimas, buvo priimtas Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos vyskupijos tarybos posėdyje.

Siekiant parengti kursus atidarymui, Vilniaus ir Lietuvos metropolito Inokentijaus įsaku buvo sudaryta Švietimo komisija, kuriai vadovauja Trakų vyskupas vikaras Ambrosijus. Jos sudėtyje daug dvasininkų, turinčių reikiamą patirtį ir išsilavinimą.

„Kadrų parengimas - rimtas reikalas, iki šiol jį sprendėme bendradarbiaudami su mums prienamomis dvasinėmis mokslo įstaigomis. Pavyzdžiui, mes vaisingai bendradarbiaujame su autokefalinės Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios dvasinėmis mokyklomis. Tikiuosi, kad šis bendradarbiavimas tęsis ir organizavus ganytojų kursų darbą Vilniuje“, - pasakė metropolitas.

Priimti sprendimą surengti ganytojų kursus paskatino didesnės bažnytinės nepriklausomybės siekis - kaip žinoma, Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos prašymas su-

teikti jai Savavaldės Bažnyčios statusą buvo peržiūrėtas, ir Švč. Sinodas nukreipė jį svarstyti Vyskupų Tarybai.

Kaip paaiškino Švietimo komisijos pirmininkas vyskupas Ambrosijus, šiuo metu vyksta pasirengimas atidaryti keturis kursų skyrius - ganytojų, katechizatorių, choro vadovų ir ikonų tapytojų. Planuojama, kad mokymo forma bus lanksti - vakariniai užsiėmimai ir nuotolinis mokymas. Todėl kursuose galės dalyvauti ne tik kunigais besiren-giantys tapti jaunuoliai, bet ir suaugusieji, taip pat ir moterys.

Numatyta dvejų metų trukmės mokymo programa, o norintys galės tęsti mokymąsi Dvasinėje Seminarijoje išsyk nuo antro kurso. Kursuose dėstys Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkai ir pasauliečiai, turintys atitinkamą patirtį ir išsilavinimą. Taip pat planuojama kviesti dėstytojus iš Varšuvos dvasinės seminarijos ir kitų Europos moky-mo įstaigų. Mokslas bus nemokamas. Plačiau apie Teologijos kursus ir stojimo sąlygas skaitykite Švietimo komisijos pirmi-ninko, Trakų vyskupo Ambrosi-jaus interviu 5 psl.

Teologijos kursai

Bus mokoma šiuose skyriuose:

- ganytojiškajame
- katechizavimo
- chorinio dirigavimo ir giedojimo
- ikonų tapymo

Dokumentai priimami (tik iš asmenų, gyvenančių Lietuvoje teisėtai) nuo 2023 m. liepos 1 iki rugpjūčio 15.

Pokalbis su stojančiaisiais vyks 2023 metų rugsėjį, konkretus laikas bus praneštas kiekvienam asmeniškai.

Kursų pradžia 2023 m. spalio 1 d.

Daugiau informacijos pateikiama 5 psl.

Nuo Velykų iki Sekminių: ganytojo žodis

2 psl.

Liepos 26 - visų Lietuvos šventųjų iškilmės

3 psl.

Vyskupas Ambrosijus - apie Teologijos kursus

5 psl.

Pažaislio Dievo motinos paveikslas

7 psl.

Minime Vilniaus šventovių sukaktis

12-13 psl.

ISSN 2783-7173

9 772783 717000

Nuo Velykų iki Sekminių - ypatingos Dievo malonės laikas

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas INOKENTIJUS

Brangūs broliai ir seserys Kristuje!

Bažnytinių metų periodas nuo Šventųjų Velykų iki Šventųjų Sekminių šventės apima penkiasdešimt dienų. Iš pradžių švenčiame Kristaus Prisikėlimą, po to, keturiasdešimtą dieną (visada ketvirtadienį), atšvenčiame Jėzaus Kristaus Žengimą Dangun, o penkiasdešimtą dieną - Švenčiausiosios Trejybės šventę, t.y. Šventosios Dvasios nužengimą ant Apaštalų.

Ši Bažnyčios chronologinė santvarka mums yra gerai žinoma. Per Gavėnią (rus. Didysis pasninkas) mes laukiame Šventųjų Velykų, rengiamės Joms, džiaugiamės atėjus šiai šventei, iškilmingai ją pažymime, dėkojame Dievui. Po to ateina Viešpaties Žengimo Dangun šventė, o dar po dešimties dienų - Šventųjų Sekminių, t.y. Švenčiausiosios Trejybės šventė. Šios penkiasdešimt dienų - tai išskirtinės Dievo malonės laikas.

Viešpatis apšciaiją mums dovanoja, kad stiprėtų mūsų tikėjimas, gilėtų religiniai ir doroviniai jausmai, kad labiau rūpintumėmės savo sielos išganymu. Daugelis net nepastebi šios malonės buvimo ir tęsia įprastą religinį gyvenimą, nematydami to, kas svarbiausia: dėl Savo neapsakomos meilės Dievas nori prisibelsti prie kiekvieno mūsų sielos durų. Viešpatis nori, kad mūsų sielos pabustų iš nuodėmių miego, atgytų ir visas jėgas nukreiptų link Dievo, artėtų prie Jo, kaip Jis pats tai daro mums, ypač tarp Velykų ir Sekminių. Tai, galima sakyti, yra Dievo dovana kiekvienam iš mūsų, ir jos gauname tiek, kiek mūsų širdis gali priimti. Ir tai - Dievo meilės, tai - Jo noro visus mus išgelbėti raiška. Todėl visi šie įvykiai, kuriuos patiriame - Velykos, Viešpaties Žengimas Dangun, Sekminės, - yra tokie svarbūs.

Kristaus Prisikėlimas suteikia mūsų gyvenimui ypatingos prasmės ir džiaugsmo. Prisikeldamas Kristus žmogaus prigimčiai suteikė galimybę ir galią amžinai gyventi. Tegul mūsų kūnai vis dar

► Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus, Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios vadovas. Aleksiejaus Litvinovo nuotr.

miršta, bet mūsų nemirtingasielata tarsi pakeičia savo buvimo erdvę, o vėliau jos laukia Viešpaties žadėtasis visuotinis prisikėlimas. Mūsų Dievas panaikino mirties viešpatavimą, nes Jis Pats yra „užmigusiųjų Pirmgimis“ (1 Kor 15, 20). Tai reiškia, jog tas, kas buvo patirta Jėzaus Kristaus Jo mirtyje ir Prisikėlime tampa įmanoma ir visiems žmonėms, apimavimus, turinčius tą pačią žmogiškąją prigimtį, t.y. kiekvieną mūsų.

Senojo Izraelio tauta Egipte prašė Dievo apsaugoti juos nuo baisiojo maro. Kiekvienas turėjo paaukoti Dievui ėriuką. Diena, kai buvo papjautas atnašaujamas avinėlis ir išvengta mirties, tapo Senojo Testamento Pesacho (Velykų) švente. Bet tai tebuvo Viešpaties didžiosios Pergalės, Prisikėlusio Avinėlio, Dievažmogio Viešpaties Jėzaus Kristaus, mirties nugalėjimo pirmavaizdis.

Dabar ši pergalė mums duota! Ji šlovinama džiaugsmo kupinuose velykiniuose himnuose. Ar esama didesnio ir šviesesnio džiaugsmo nei tas, kurį teikia Velykos? Ne, nėra, nes pastarojo džiaugsmo pagrindas - Kristaus Prisikė-

limo dėka atsivėrusi amžinoji gyvenimo Kristuje perspektyva. O toks gyvenimas visada buvo ir bus didžiausias žmogaus siekis, kuriam jis skiria visas valios pastangas, nes tai kartu yra ir tobulo teisybės, amžinosios tiesos, neišnyksiančio grožio ir absoliutaus gėrio siekis.. Mūsų velykinis džiaugmas - tai džiaugsmas dėl viso mūsų gyvenimo atsimaitymo į amžinąjį.

Kristaus Prisikėlimas visiems parengė didžiai šviesų ir palaimingą gyvenimą amžinybėje. Tačiau jau šiame gyvenime, reikėtų veiksmingai slopinti visą blogį savyje ir imtis visų įmanomų gėrio darbų, o tai - tikras žygdarbis. Nemirtingumas, dėl kurio nereikia kovoti ir nieko daryti, - ne to mūsų moko Bažnyčia. Ji ragina mus nuolat atsidėjus darbuotis, dėti visas pastangas, kad galėtume prisikelti į amžinąjį gyvenimą.

Ir jeigu krikščionis pradeda negailestingai kovoti su savo paties aistromis ir nuodėmėmis, ku-

rios ne mažiau mirtinos nei tas maras, kuris kadaise naikino Senojo Testamento Izraelį, krikščionis to imasi, atsiliepdamas į Kristaus Prisikėlimą, kuris ragina tai daryti.

Kristus Prisikėlė! Ir kiekviena gyvenimo akimirka įgavo naują reikšmę, tapo kupina begalinės prasmės. Štai kodėl mūsų širdys Velykų metu kupinos džiaugsmo.

“Kiekvieną sykį, kai savo noru, sąmoningai laikomės Dievo įsakų, mes tuo liudijame, kad mylime Dievą.

Mes su džiaugsmu vienas kitą apkabiname! Mes viską atleidžiame tiems, kurie mūsų nekenčia. Mes dvasiškai linksminamės, nes iš kapo, tarsi iš menės, visiems nušvito Kristus. O su Juo kiekvienas mūsų pakils iš savo kapo išsaugojęs tas dorybes, kurias įgijo gyvendamas čia. Todėl, atsiliepdami į Viešpaties meilę, turime parodyti savo meilę Jam. O tai darome savanoriškai vykdydami Jo įsakus. Jų paisyti ne iš baimės ir ne dėl savanaudiškumo, bet vien iš meilės

Jam. Pats Viešpatis liudija apie tai: „Jei Mane mylite, jūs laikysitės Mano įsakymų“ (Jn 14, 15).

Tad kiekvieną sykį, kai savo noru, sąmoningai laikomės Dievo įsakų, mes tuo liudijame, kad mylime Dievą. Įsakų vykdymas nėra kažkokia būtina priverstinė prievolė; tai laisva valia, iš meilės Dievui, priimtas sprendimas. „Dievas yra meilė, ir kas pasilieka meilėje, tas pasilieka Dieve, ir Dievas pasilieka jame“ (1 Jn 4, 16).

Įžengęs į Dangų Jėzus Kristus įžengė į sostą.. Jeigu Jį tikime, ir mums šis kelias yra atviras. Mylintis Viešpatis laukia mūsų. Jis visada pasirengęs padėti tiems, kurie nori būti su Juo amžinybėje, dosniai teikdamas Savo malonę, padedančią susivienyti su Juo. Tai ypač jaučiame per Šventųjų Sekminių, t.y. Švč. Trejybės Šventę.

Švenčiausiosios Trejybės dieną Viešpatis aiškiai teikia mums atsinaujinimo Šventąją Dvasia džiaugsmą. Kai per šią šventę ateiname į pamaldas, girdime sukrečiančias maldas. Bažnyčia meldžiasi už visus žmones, net už tuos, kuriuos kausto pragaro pančiai. Šią dieną Šventoji Dvasia persmelkia visas mūsų nuodėmingos širdies gelmes, mūsų suakmenėjusią sielą, kad vėl, iš naujo, parodytų mums, kokio džiaugsmo yra kupinas dvasinis gyvenimas, kuriame yra Dievas, ir kokia iškilimi mūsų paskirtis.

Per Sekmines mes meldžiamės, kad Dievas kiekvieną mūsų atnaujintų, kad duotų mums tarsi naują širdį: tikrą, skaisčią, trokštančią Dievo, vien Juo gyvenančią ir reginčią tik Jo tikrąjį grožį. Šią dieną mus aplanko Gerasis Guodėjas, t.y. Šventoji Dvasia, kad mes iš tikroatsinaujintume ir pakiltume dvasiniam gyvenimui Jėzuje Kristuje.

Štai kodėl, brangūs broliai ir seserys Kristuje, mūsų bažnytiniame gyvenime toks svarbus yra periodas tarp Velykų ir Sekminių - išskirtinės Dievo malonės metas. Tad vertinkime šį palaimingąjį laiką, dar uoliau rūpinkimės mūsų sielos išganymu, nenustodami dėkoti Dievui už tai, kad Jis myli kiekvieną mūsų.

► Į šventųjų Vilniaus kankinių minėjimo šventę balandžio 29 d. į Vilnių buvo atvežta Šventoji ugnis iš Jeruzalės. Aleksiejaus Litvinovo nuotr.

Tas, kas atsiduoda išdidumui, paverčia save velnių buveine; o tas, kuris apsigaubia nuolankumu, išlieka Dieve. Šv. vienuolis Ćfremas Sirietis

Šventė visų Lietuvos šventųjų garbei

Šventosios Dvasios Diena

2023 metų liepos 26, Visų Lietuvos šventųjų pagerbimo dieną, vėl vyks religinė procesija, kurios metu šventųjų Vilniaus kankinių Antonijaus, Joano ir Eustachijaus relikvijos bus nešamos aplink Šventosios Dvasios vienuolyno katedrą.

Visų Lietuvos šventųjų Dienos proga liepos 26, trečiadienį, Šventosios Dvasios vienuolyne vyks didelės išskilmės, kurių kulminacija taps šventųjų Vilniaus kankinių relikvijų nešimas aplink vienuolyno šventovę. Kaip ir pernai, visi religinės procesijos dalyviai galės praeiti po relikvine su kankinių relikvijomis.

Šventės proga vyks dvi Liturgijos. Ankstyvoji prasidės 6.45, o vėlyvoji - 9.45 val. Pastarąją celebruos Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus. Koncelebruos vyskupas vikaras Ambrosijus ir visi Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkai. Pasibaigus šiai Liturgijai vyks religinė procesija aplink šventovę kartu su šventųjų relikvijomis.

Tradicija nešti šventąsias relikvijas aplink šventovę buvo atnaujinta pernai, palaiminus metropolitui Inokentijui. Prieš tai paskutinį kartą tai vyko 1946 metų liepos 26, kai šventųjų kankinių relikvijos grįžo į Šventosios Dvasios vienuolyno katedrą.

► 2022 m. liepos 26 d. pirmą kartą po daugelio metų Šventųjų Vilniaus kankinių relikvijos buvo neštos aplink Šventosios Dvasios vienuolyno katedrą. Aleksiejus Litvinovo nuotr.

lyną (jos buvo atskraidintos lėktuvu iš Maskvos į Vilnių; bedieviška valdžia grąžino šventenybę tikintiesiems jų karštų maldų dėka ir tarpininkaujant Patriarchui Aleksijui I).

Žinoma, kad religinė procesija aplink Šventosios Dvasios katedrą nešant šventųjų relikvijas vyko netrukus po to, kai prasidėjo Pirmasis Pasaulinis karas, 1914 metų rugsėjo 14 (Gaivinančiojo Viešpa-

ties Kryžiaus šventės dieną). Tuometinis Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupas Tichonas (būsimasis patriarchas) buvo numatęs tokią procesiją rengti kasmet, tačiau karas sutrukdė įgyvendinti šį sumanymą. 1915 metais relikvijos buvo evakuotos į Maskvos Dono vienuolyną, o po revoliucijos šventenybę buvo paimta ir ilgiems metams patalpinta į ateistinės propagandos muziejų.

Nuo 2022 metų liepos 26, šventųjų Vilniaus kankinių relikvijos grįžimo dieną švenčiame Visų Lietuvos šventųjų atminimą.

Lietuvos šventųjų sobore - 32 tikėjimo didvyriai. Tarp jų - šventieji Lietuvos kankiniai Antonijus, Joanas ir Eustachijus, šventasis vienuolis Eliziejus Laurušavietis, šventoji vienuolė Charitina (Lietuvos kunigaikštystė) ir šventasis teisingis kunigaikštis Daumantas Timotiejus.

Birželio 5, pirmadienį, - Vilniaus Šventosios Dvasios vyrų vienuolyno Titulo diena. Vienuolyno katedroje vyks pamaldos dalyvaujant visai Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkijai.

Ankstyvoji Liturgija prasideda 6.45 val; po jos vyks mažasis vandenš šventinimas. Vėlesnioji Titulo dienos Liturgija prasidės 9.45 val. Ją celebruos Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus, o koncelebruos Trakų vyskupas Ambrosijus ir visi mūsų Bažnyčios dvasininkai.

Po Liturgijos vyks intencinės pamaldos ir religinė procesija.

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. BIRŽELIS

PIRMADIENIS	ANTRADIENIS	TREČIADIENIS	KETVIRTADIENIS	PENKTADIENIS	ŠEŠTADIENIS	SEKMADIENIS																										
<p>LIETUVOS ŠVENTŲJŲ PAGERBIMO DIENOS:</p> <p>2 Šv. hierarchas Aleksijus, Kijevo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas, stebukladaris (1431 m.). Šv. ištikimasis kunigaikštis Daumantas (Pskovietis).</p> <p>9 Šv. hierarchas Kiprijonas, Kijevo, Lietuvos ir visos Rusijos metropolitas, Šv. hierarchas Fotijus, Kijevo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas.</p> <p>29 Šv. vienuolis Tichonas Luchietis, Kostromos stebukladaris (1503 m.).</p>	<p>TITULINĖS ŠVENTĖS</p> <p>3 Šventųjų Konstantino ir Michailo (Mykolo) cerkvė, Vilnius</p> <p>4 Šventosios Dvasios katedra, Vilnius.</p> <p>5 Šv. Eufrosinijos (liet. Eufrosinės) Polockietės cerkvė, Vilnius.</p> <p>18 Šv. Sventosios Dvasios katedra, Vilnius.</p>	<p>1 Šv. kankinys, hierarchas Patricijus, Prūsos vyskupas, ir su juo trys presbiteriai: Akakijus, Menandras, Polijenas (apie 100 m.).</p>	<p>2 Viešpaties Dangun žengimo šventės atbaiga. Šv. teisingis kunigaikštis Daumantas (jo Krikšto vardas Timotiejus), Pskovietis, Lietuvis (1299 m.).</p>	<p>3 Šv. Trejybės „Tėvų šeštadienis“ (Atminai).</p>	<p>4 Šventosios Dvasios Trejybės diena. Sekminės.</p>	<p>5 Šventosios Dvasios diena. Šv. vienuolė Eufrosinija (liet. Eufrosinė) Polockietė, igumėnė (1173 m.).</p>	<p>6 Šv. vienuolis Simeonas Stilitas (Stulpininkas), ant Stebuklingojo kalno (Mons Mirabilis) (596 m.). Šv. Ksenija Peterburgietė (paskelbimas šventąja; 1988 m.).</p>	<p>7 Viešpaties Krikštytojo ir Pirmtako Jono galvos trečiasis radimas (apie 850 m.).</p>	<p>8 Šv. Apaštalai iš 70-ties: Karpas ir Alfiejus (I a.). Šv. kankinys Georgijus (liet. Jurgis) Naujasis (1515 m.).</p>	<p>9 Šv. kankinys, hierarchas Teraponas (rus. Ferapont) Sardietis, vyskupas (III a.). Šv. hierarchas Kiprijonas, Kijevo, Lietuvos ir visos Rusijos metropolitas.</p>	<p>10 Sekminių šventės atbaiga. Šv. vienuolis Niketa (rus. Nikita), Chalkedono vyskupas (IX a.).</p>	<p>11 1-a savaitė po Sekminių, Visi šventieji. Šv. hierarchas Lukas, išpažinėjas, Simferopolio arkivyskupas (1961 m.).</p>	<p>12 Šv. vienuolis Izaokijus išpažinėjas, Dalmatijos vienuolyno igumėnas (liet. abatas) (383 m.).</p>	<p>13 Šv. Apaštalas iš 70-ties Hermas (I a.). Šv. kankinys Hermijas (II a.). Šv. kankinys Filosofas (Aleksandrietis) (III a.).</p>	<p>14 Šv. kankiniai: Justinas Filosofas, kitas Justinas ir su jais Charitonas, Charita ir kiti (166 m.). Šv. teisingis Joanas Kronstiatietis (pask. švent. 1990 m.).</p>	<p>15 Šv. hierarchas Nikiforas išpažinėjas, Konstantinopolio patriarchas (828 m.).</p>	<p>16 Šv. kankiniai Lucilijonas, Klaudijus, Hipatijus, Paulius, Dionyzas ir kankinė Paulė, mergelė (270-275 m.).</p>	<p>17 Šv. hierarchas Mitrofanas, Konstantinopolio patriarchas (apie 326 m.).</p>	<p>18 2-a savaitė po Sekminių, Visi Rusijos šventieji.</p>	<p>19 Šv. vienuolis Besarionas (rus. Vissarion) Egiptietis, stebukladaris (IV-V a.). Šv. vienuolis Hilarijonas Naujasis (845 m.).</p>	<p>20 Šv. kankinys Teodotas Ankirietis (III a.). Šv. teisingis Pavlas (liet. Paulius) Taganrogielis (paskelbimas šventuoju; 1999 m.).</p>	<p>21 Šv. didysis kankinys Teodoras Stratilatas (319 m.). Šv. hierarchas Feodoras (liet. Teodoras), Suzdalės vyskupas (1023 m.).</p>	<p>22 Šv. hierarchas Kirilas, Aleksandrijos arkivyskupas (444 m.). Šv. vienuolis Kirilas, Bełojezero igumėnas (1427 m.).</p>	<p>23 Šv. kankinys, hierarchas Timotiejus, Prūsos vyskupas (361-363 m.). Šv. hierarchas Vasilijus (liet. Bazilijus), Riazanės vyskupas (šv. relikvijų įgijimas; 1609 m.).</p>	<p>24 Šv. Apaštalai Baltramejus ir Barnaba (I a.).</p>	<p>25 3-ia savaitė po Sekminių. Šv. vienuolis Onufrijus Didysis (IV a.). Šv. vienuolis Petras Atonietis (734 m.).</p>	<p>26 Šv. kankinė Akvilena (293 m.). Šv. hierarchas Trifulijus Kiprietis, vyskupas (apie 370 m.).</p>	<p>27 Šv. pranašas Eliziejus (IX a. pr. Kr.). Šv. hierarchas Metodijus, Konstantinopolio patriarchas (847 m.).</p>	<p>28 Šv. pranašas Amosas (VIII a. pr. Kr.). Šv. hierarchas Michailas (liet. Mykolas), pirmasis Kijevo metropolitas (X a.).</p>	<p>29 Šv. hierarchas Tichonas Amafundietis, vyskupas (425 m.). Šv. vienuolis Tichonas Luchietis, Kostromos stebukladaris (1503 m.).</p>	<p>30 Šv. kankiniai Manuelis, Sabelis ir Izmaelis (362 m.).</p>	<p>Šventė</p> <p>Pasninkas</p> <p>Atminai</p> <p>Šventosios Dvasios Nužengimas ant Apaštalių</p>

Visi tebijo vieno - kad tik neratų skurdžiais, o kad neratektų į pragaro ugnį, tuo niekas nesirūpina, ir tai nebaugina.

Šv. hierarchas **Jonas Auksaburnis**

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. LIEPA

PIRMADIENIS	ANTRADIENIS	TREČIADIENIS	KETVIRTADIENIS	PENKTADIENIS	ŠEŠTADIENIS	SEKMADIENIS
LIETUVOS ŠVENTŲJŲ PAGERBIMO DIENOS:					1 Šv. kankiniai Leontijus, Hipatijus ir Teodulus (70-79 m.). Bogoliubskio Dievo Motinos ikona.	2 4-ta savaitė po Sekminių. Šv. Apaštalas Judas, vadinamasis Viešpaties brolis (apie 80 m.).
9 Šv. vienuolis Tichonas Luchietis, Kostromos stebukladaris.	15 Šv. hierarchas Fotijus, Kijevo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas.	19 Šv. tiesioji Julijona Alšėniškė, mergelė (Šv. relikvijų įgijimas).	26 Šv. Vilniaus kankiniai Antonijus, Joanas ir Eustachijus (Šv. relikvijų grįžimas į Vilnių).	7 Šv. garbingojo Pranašo, Viešpaties Pirmtako ir Krikštytojo Jono Gimimas.	8 Šv. kankinė, vienuolė Febronija, mergelė (apie 304 m.). Šv. ištikimasis kunigaikštis Petras ir šv. kunigaikštienė Febronija, Muromo stebukladarai (1228 m.).	9 5-ta savaitė po Sekminių. Tichvino Dievo Motinos ikona (1383 m.). Šv. vienuolis Tichonas Luchietis, Kostromos stebukladaris (Šv. relikvijų įgijimas).
3 Šv. kankinys, hierarchas Metodijus, Pataros vyskupas (312 m.). Šv. ištikimasis kunigaikštis Glebas Vladimirietis.	4 Šv. kankinys Julijonas Tarsietis (apie 305 m.). Šv. vienuolis Maksimas Graikas (Šv. relikvijų įgijimas; 1996 m.).	5 Šv. kankinys, hierarchas Eusebijus, Samosatos vyskupas (380 m.). Šv. kankinys Albanas Britanietis (III-IV a. pradžia).	6 Vladimiro Dievo Motinos ikona. Šv. kankinė Agripina (253-260 m.).	14 Šv. nesavanaudžiai Kozmas ir Damijonas, kentėję Romoje (284 m.).	15 Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos garbingojo drabužio padėjimas Blachernose (V a.). Šv. hierarchas Fotijus, Kijevo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas (1431 m.).	16 6-ta savaitė po Sekminių. Šv. kankinys Jakintas (108 m.).
10 Šv. vienuolis Sampsonas svetingasis (ho philoxenos; apie 530 m.). Šv. teisiąji Joana, miros nešėja (I a.).	11 Šv. kankiniai Kiras ir Joanas (Jonas), nesavanaudžiai, stebukladarai (Šv. relikvijų perkėlimas; 412 m.).	12 Šv. šlovingieji vyriausieji Apaštalai Petras ir Paulius (67 m.).	13 Šv. šlovingųjų ir garbingųjų 12 Apaštalų soboras.	21 Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos ikonos Kazanės mieste atsiradimas (1579 m.).	22 Šv. kankinys, hierarchas Pankratijus, Tauromenijos vyskupas (I a.).	23 7-ta savaitė po Sekminių. Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbingojo drabužio padėjimas Maskvoje (1625 m.).
17 Šv. hierarchas Andriejus, Kretos arkivyskupas (740 m.). Šv. vienuolė Morta (rus. Marfa), šv. Simeono Stilito motina (551 m.).	18 Šv. vienuolis Sergijus, Radonežo igumenas (Šv. garbingųjų relikvijų įgijimas; 1422 m.).	19 Šv. vienuolis Sisojas Didysis (429 m.). Radonežo šventųjų soboras. Šv. teisiąji Julijona Alšėniškė, mergelė.	20 Šv. vienuolis Tomas (rus. Foma) Malejietis (X a.). Šv. vienuolis Akakijus, apie kurį pasakoja Jonas Klimakas (VI a.).	28 Šv. Apaštalam lygus didysis kunigaikštis Vladimiras (Šv. Krikšto vardas Vasilijus; 1015 m.). Kijevo šventųjų soboras.	29 Šv. kankinys, hierarchas Atenogenas, vyskupas, ir dešimt jo mokinių (apie 311 m.).	30 8-ta savaitė po Sekminių. Sešiuose Visuotiniuose Bažnyčios Susirinkimuose dalyvavusių šventųjų tėvų atminimas.
24 Šv. Apaštalam lygi Olga, didžioji Rusijos kunigaikštienė, (Šv. Krikšto vardas Elena; 969 m.).	25 Šv. kankiniai Proklas ir Hilarijus (II a.). Šv. vienuolis Michailas (liet. Mykolas) Maleinas (962 m.).	26 Šv. Vilniaus kankiniai Antonijus, Joanas ir Eustachijus (Šv. relikvijų grįžimas į Vilnių; 1946 m.). Visi Lietuvos šventieji.	27 Šv. Apaštalas iš 70-ties Akvilas (I a.). Šv. vienuolis Stefanus (liet. Steponas) Machrišietis (1406 m.).	25 Šventųjų Konstantino ir Michailo (liet. Mykolo) cerkvė, Vilnius.		
31 Šv. kankinys Emilijonas (363 m.). Šv. kankinys Jakintas Amasridietis (dabar-Amasra; IV a.).	TITULINĖS ŠVENTĖS:					
	7 Šventojo Pranašo, Viešpaties Pirmtako ir Krikštytojo Jono Gimimo cerkvė, Visaginas.	12 Šventųjų vyriausiųjų Apaštalų Petro ir Pauliaus cerkvės: Vilnius, Skautai.	21 Kazanės Dievo Motinos ikonos cerkvė, Tytuvėnai.			

Šventė
Pasninkas

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. RUGPJŪTIS

PIRMADIENIS	ANTRADIENIS	TREČIADIENIS	KETVIRTADIENIS	PENKTADIENIS	ŠEŠTADIENIS	SEKMADIENIS
LIETUVOS ŠVENTŲJŲ PAGERBIMO DIENOS:					5 Počajovo Dievo Motinos ikona (1675 m.). Šv. kankiniai Trofimas, Teofilus ir su jais 13 kankinių (284 - 305 m.).	6 9-ta savaitė po Sekminių. Šv. hierarchas Georgijus, Mogiljavo arkivyskupas (1795 m.). Šv. kankinė Kristina (apie 300 m.).
2 Šv. kankinys, dvasininkas Joanas (1930 m.); Šv. kank., vien. Afanasijus, Bresto igumenas.	1 Šv. vienuolė Makrina, šv. hierarcho Bazilijaus Didžiojo sesuo (380 m.). Šv. vienuolis Serafimas Sarovietis, stebukladaris (Šv. relikvijų įgijimas; 1903 m.).	2 Šv. pranašas Elijas (IX a. pr. Kr.). Šv. kankinys, dvasininkas Joanas Steblinas Kamenskis, protojerėjus (1930 m.). Šv. kankinys, vienuolis Afanasijus, Bresto igumenas (1649 m.).	3 Šv. pranašas Ezechielis (VI a. pr. Kr.). Šv. vienuoliai: Simeonas, Kristaus „kvailelis“ ir jo bendražygis Joanas (liet. Jonas) (apie 590 m.).	4 Šv. apaštalam lygi Marija Magdalietė, miros nešėja (I a.). Šv. kankinys, dvasininkas Fokas (Šv. relikvijų pernešimas (403-404 m.)).	12 Šv. Apaštalai iš 70-ties: Silas, Siluanas, Kreskentas, Epenetas ir Andronikas (I a.). Šv. kankinys Joanas (liet. Jonas) Karys (IV a.).	13 10-ta savaitė po Sekminių. Garbingojo, Gaivinančiojo Viešpaties Kryžiaus Išnešimo Prieššventė.
6 Šv. hierarchas Georgijus, Mogiljavo arkivyskupas (1795 m.).	8 Šv. kankiniai, dvasininkai Hermalojus, Hermepas ir Hermokratas, Nikomedijos kunigai (apie 305 m.).	9 Šv. didysis kankinys ir gydytojas Panteleimonas (305 m.). Šv. vienuolis Germanas Aliaskietis (paskelbimas šventuoju; 1970 m.).	10 Smolensko Dievo Motinos ikona „Hodegetria“.	11 Šv. kankinys Kalinikas (III-IV a.). Šv. vienuoliai Konstantinas ir Kosma (liet. Kozmas) Kosiniečiai, Starorusiečiai (XIII a.).	19 Mūsų Viešpaties Dievo ir Išganytojo Jėzaus Kristaus Atsainymas.	20 11-ta savaitė po Sekminių. Viešpaties Atsainymo Pošventė. Šv. kankinys, vienuolis Domentijus Persas ir du jo mokiniai (363 m.).
24 Šv. vienuolis Feodoras Ostrogiškis (1483 m.).	15 Šv. pirmojo kankinio Stepono (rus. Stefana), arkidiakono, šv. relikvijų perkėlimas iš Jeruzalės į Konstantinopolį (apie 428 m.).	16 Šv. vienuoliai Izaokijus, Dalmatas ir Faustas (IV-V a.). Šv. vienuolis Antonijus Romietis, Naugardo stebukladaris (1147 m.).	17 Šv. septyni Efezo jaunuoliai: Maksimilijonas, Jamblichas, Martirijonas ir kiti (apie 250; 408-450 m.).	18 Viešpaties Atsainymo Prieššventė. Šv. kankinys Eusignijus (362 m.).	26 Viešpaties Atsainymo šventės Atbaiga. Šv. vienuolis Maksimo Išpažinėjo užmigimas (662 m.) ir šv. jo relikvijų pernešimas.	27 12-ta savaitė po Sekminių. Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Užmigimo Prieššventė. Šv. pranašas Michėjas (VIII a. pr. Kr.).
7 Šv. teisiąji Onos (rus. Anny), Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos motinos, užmigimas.	22 Šv. Apaštalas Motiejus (apie 63 m.). Šv. hierarchas Filaretas, Černigovo arkivyskupas (1866 m.).	23 Šv. kankiniai: Laurentijus, arkidiakonas, Sikstas II, popiežius, Felicissimas ir Agapitas, diakonai, Romanas; Romiečiai (258 m.).	24 Šv. kankinys Euplijus, arkidiakonas (304 m.). Šv. vienuolis Feodoras Ostrogiškis (kunigaikštis, Kijevo Pečery vien.; apie 1483 m.).	25 Šv. kankiniai Fotijus ir Aniketas ir daugelis su jais (305-306 m.). Šv. kankinys, hierarchas Aleksandras, Komanos vyskupas (III a.).		
14 Garbingojo, Gaivinančiojo Viešpaties Kryžiaus Išnešimas.	21 Šv. hierarchas Emilijonas Kidzikietis, išpažinėjas, vyskupas (815-820 m.). Šv. vienuolis Pečery Grigorijus (XII a.).	30 Šv. kankinys Mironas, presbiteris (250 m.). Šv. vienuolis Pimenas Ugresietis.	31 Šv. kankiniai Floras ir Lauras (II a.). Šv. kankiniai Hermas, Serapijonas ir Polienas (II a.).	TITULINĖS ŠVENTĖS:		
28 Mūsų Švenčiausiosios Valdovės, Dievo Gimdytojos ir Visada Mergelės Marijos Užmigimas.	29 Viešpaties Jėzaus Kristaus Acheiropitos (ne rankų darbo) Paveiklo (Skaninio) pernešimas iš Edesos į Konstantinopolį (944 m.).			9 Dievo Motinos paaukojimo šventovėje ir didžiojo kankinio Panteleimono cerkvė, Visaginas.	19 Viešpaties Atsainymo cerkvė, Kėdainiai.	28 Švenčiausiosios Dievo Motinos Užmigimo katedra, Vilnius. Dievo Motinos Užmigimo cerkvė, Nevis.

Dievotumas nėra vienos kokios dorybės, bet visų jų pavadinimas, nes jis susijęs su gera tarnyste Dievui.

Šv. kankinys, dvasininkas Petras Damaskietis

Vyskupas Ambrosijus: „Mums labai reikia teologinį išsilavinimą turinčių pagalbininkų“

Apie rudenį pradėsiančius veikti Teologijos kursus kalbamės su naujai įkurtos Švietimo komisijos vadovu vyskupu AMBROSIJUMI.

- Kodėl prirėkė steigti stačiatikių teologijos kursus Vilniuje? Koks jų tikslas?

- Teologijos kursai, palaiminus Vilniaus ir Lietuvos metropolitui Inokentijui, steigiami siekiant rengti būsimuosius dvasininkus, kitus cerkvėse besidarbuojančius asmenis bei jau tarnaujančius dvasininkų ir parapijiečių geresniam išprusimui. Kitas tikslas - puoselėti dorovingumą, krikščioniškąsias dorybes ir šeimines vertybes. Be to, kaip matome, Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkams būtina mokėti lietuvių kalbą, būti susipažinusiems su mūsų šalies įstatymais, suprasti vietos žmonių mentalitetą bei kitus dalykus, kurie svarbūs, norint deramai tarnauti Lietuvos Stačiatikių Bažnyčioje.

- Kam pirmiausia skirti šie kursai?

- Pirmiausia tiems, kurie nori pasiręgti mokymuisi dvasinėje seminarijoje - būsimiesiems dvasininkams. Bet mums labai reikia ir teologinį išsilavinimą turinčių asmenų, padedančių klebonams: chorų vadovų, giesmininkų, ikonų tapytojų. Todėl bus sudarytos sąlygos ir šiems asmenims gauti būtinų žinių. O ateityje šie kursai galės padėti jau tarnaujantiems dvasininkams gerinti kvalifikaciją.

► Trakų vyskupas Ambrosijus tapo Švietimo komisijos, kuri ruošiasi Teologijos kursų įsteigimui, vadovu. *Igorio Rinkevičiaus nuotr.*

- Ar numatoma kokia nors atranka, ar bus egzaminai?

- Šių kursų organizavimo etapą numatoma, kad reikės pildyti anketą, be to, bus pokalbis su norinčiais mokytis; jiems reikės ir mūsų Arkivyskupijos parapijų rekomendacijų. Atranka į kursus vyks remiantis kandidato į kursų lankytojus pateiktais dokumentais.

- Ko reikia, kad būtų galima užsiregistruoti į kursus? Ar studentai turės mokėti už mokslą?

- Tam, kad būtų galima pateikti prašymą mokytis kursuose, būtina nuo liepos 1 iki rugpjūčio 15 pateikti savo dokumentus paštu (ar elektroniniu būdu) teologijos kursų kanceliarijai (duomenys apie tai bus pateikti skelbime, ku-

ri rasite šiame mūsų laikraščio numeryje ir internete): prašymą priimti mokytis, užpildytą anketą, nuodėmklausio ir savo parapijos klebono rekomendaciją, autobiografiją, dokumentus apie turimą išsilavinimą ir sveikatos pažymą.

Studentams nereikės mokėti už kursus.

- Kokie dalykai ir pagal kokią programą bus dėstoma?

- Teologijos kursuose bus keturi skyriai: ganytojų, katechizatorių, choro vadovų ir ikonų tapytojų. Mokymo programa bus sudaryta vadovaujantis Varšuvos Dvasinės Seminarijos rekomendacijomis bei mūsų arkivyskupijos dvasininkų sukaupta patirtimi.

- Kaip, kokia forma vyks mokymas (akivaizdžiai, vakarais, distanciniu būdu)? Ir kur, kokiose patalpose vyks užsiėmimai?

- Iš pradžių numatoma, kad bus vakarinė bei nuotolinė mokymo formos Šventosios Dvasios vienuolyno, Užmigimo katedros ir šv. Nikolajaus (liet. Mikalojus) Stebukladario šventovės patalpose. Visa tai yra Vilniuje.

- Kas ir ką dėstys?

- Dėstys mūsų vyskupijos dvasininkai ir pasauliečiai, turintys tam tinkamą išsilavinimą, patirtį ir gavę hierarcho ordinaro palaiminimą. Svarstome galimybę pasikviesti dėstytojų ir iš Varšuvos Dvasinės Seminarijos, kitų dvasinių mokymo įstaigų, įskaitant vei-

kiančias Vakarų Europoje. Bus dėstomi dalykai, atitinkantys konkretaus kursų skyriaus pobūdį, akcentuojant praktinę pusę.

- Kiek laiko truks kursų programos dėstymas?

- Kursų programa rengiama dvejiems metams, o besimokantieji ganytojų skyriuje galės tęsti mokymąsi Dvasinėje Seminarijoje (nuo antro kurso).

- Ar baigusieji kursus galės tapti dvasininkais ar tarnauti Bažnyčioje?

- Baigusieji mokslus kursų ganytojų skyriuje bus prilyginami studentams, baigusiems seminarijos pirmą kursą. Palaiminus hierarchai ordinarui tokie asmenys gali būti iššventinami. Kitų skyrių baigimas suteiks pirmumo teisę siekiant įsidarbinti klebono padėjėju atliekant tą ar kitą parapijos veiklą.

- Ar numatoma bendradarbiauti su kokia nors mokymo įstaiga?

- Numatoma bendradarbiauti pirmiausia su Varšuvos Dvasine seminarija.

- Kada prasidės užsiėmimai?

- Nuo liepos 1 iki rugpjūčio 15 vyks dokumentų pateikimas, o rugsėjį numatome rengti pokalbius su kandidatais. Teologijos kursų pradžia numatoma šių metų spalio 1 d.

Maksimas ROGALSKIS

Palaiminus Vilniaus ir Lietuvos metropolitui Inokentijui, skelbiamas priėmimas į

TEOLOGIJOS KURSUS

Bus mokoma šiuose skyriuose:

**GANYTOJIŠKAJAME
KATECHIZAVIMO**

**CHORINIO DIRIGAVIMO IR GIĘDOJIMO
IKONŲ TAPYMO**

Dokumentai priimami nuo 2023 m. liepos 1 iki rugpjūčio 15.

Būtina pateikti:

- Hierarchai ordinarui adresuotą prašymą priimti mokytis viename iš 4 -ių minėtų skyrių
- anketą (elektroninė blanko forma pateikiama stojančiajam paprašius)
- autobiografiją
- klebono tos parapijos, iš kurios yra stojantysis, rekomendaciją
- dokumentą apie turimą išsilavinimą
- medicinos pažymą apie tai, kad nėra kontraindikacijų mokytis

Dokumentai priimami tik iš asmenų, gyvenančių Lietuvoje teisėtai.

Dokumentus būtina pateikti paštu šiuo adresu: Vilniaus stačiatikių Šventosios Dvasios vienuolynas, Aušros Vartų g. 10, LT - 01303, Vilnius ir papildomai atsiusti juos elektronine forma šiuo adresu: bogoslov.kursai@orthodoxy.lt.

Pokalbis su stojančiais vyks 2023 metų rugsėjį, konkretus laikas bus praneštas kiekvienam asmeniškai.

Kursų pradžia 2023 m. spalio 1 d.

MOKYMAŠIS KURSUOSE BUS NEMOKAMAS

Papildoma informacija telefonu: +37061578543 arba el. paštu: bogoslov.kursai@orthodoxy.lt

Klausimai kunigui: kaip grįžti į Bažnyčią?

Į papirjječių klausimus atsako Šventosios Dvasios vienuolyno katedros kunigas Olegas ŠLIACHTENKO.

Ar galima ant vienos grandinės su kryželiu nešioti ir kuloną, kuris man brangus kaip artimo žmogaus atminimas?

Valentina

Gerbiamoji Valentina, žinoma, galima - su sąlyga, kad su kulonu nesiejama jokios prietaringos simbolikos: jis nėra nei talismanas, nei „apsauga“ (rus. obereg), nei ezoterinis simbolis.

Ar nedarome nuodėmės kuomet buityje vartojame įvairius nusistovėjusius, vaizdingus posakius, pavyzdžiui, „keliauk sau sveikas“ (rus. „skatertju doroga“), „septynios pėdos po kiliu“, „nei pūko, nei plunksnos“ (liet. tai „gero vėjo“, „sėkmės“), „pasėdėkime prieš kelionę“ (rus. „posidim na dorozku“), „išgerkim atsisveikinimo taurelę“ (rus. „vypjem na posošok“) ir t.t.

Fiodoras

Brangusis Fiodorai. Nusistovėjusių posakių būna įvairių, todėl būtina ne tiesiog „mechanškai“ juos vartoti, o suprasti jų reikšmę. Beje, nagrinėti prasmes turėtų būti geras žmogaus įprotis. Pavyzdžiui, jūsų minėtų frazių „skatertju doroga“ („kad kelias būtų tarsi staltiesė“) ir „septynios pėdos po kiliu“ prasmė yra gera linkinti. Jos skamba kaip palaiminimas ir palinkėjimas sėkmės. Nežinau frazės „pasėdėkime prieš kelionę“ ištakų, bet man atrodo, kad jos prasmė tinkama. Prieš kelionę visada kyla sujudimas, nes reikia viską tinkamai sudėlioti. Jeigu frazė „pasėdėkime prieš kelionę“ nesusijusi su kokiais nors prietarais, savaime yra gerai prieš keliaujant prisėsti. Tai padeda susikaupti, viską mintyse surikiuoti, prisiminti tai, kas galėjo būti praleista, pamiršta padaryti. Posakis „išgerkim atsisveikinimo taurelę“ gal ir nėra nuodėmingas, bet jis būna susijęs su žmogaus skatinimu girtuokliauti. Tada jis, aišku, yra „tradicija“ ar „papročiai“ dangstoma nuodėmė. O štai posakio „nei pūko, nei plunksnos“ tąsa yra tokia, kad jos čia net nesinori cituoti. Pastarasis posakis yra senovinis prietaringų žmonių burtažodis, sakomas siekiant „prisišaukti“ sė-

kmę medžiojant. Tokios frazės ir panašios į ją krikščioniui vartoti nedera. Tai nuodėmė.

Taip susiklostė, kad ėmiau bodėtis tam tikrais santuokinio gyvenimo aspektais. Dalykas tas, kad, nepaisant to, jog esu išteklėjusi, noriu su laiku stoti į vienuolyną. Patarkite, kaip viską paaiškinti vyrui, kad jis paliktų mane ramybėje.

Simona

Gerbiamoji Simona, jūsų klausimas - sudėtingas, jį reikia rimtai apmąstyti. Noras tarnauti Dievui atliekant vienuolės žygdarbį - pagirtinas, bet kartu tai gali būti jums pagunda. Jums nereikėtų skubėti; patartina melstis Dievui, kad Viešpats jus apšviestų ir padėtų suprasti, ar tai tikrai yra jums skirtas kelias. Lengva pasiduoti pagundai ir pridaryti klaidų, todėl prieš priimant rimtą sprendimą žmogui būtina ilgai melstis, prašyti, kad Dievas protintų, paaiškintų. Be to, jums būtinas dvasininkas jūsų sielovadai. Gal jis galės padėti jums susivokti, atsižvelgdamas ir į tuos santuokinio gyvenimo aspektus, kurie ėmė jus labai varginti.

Kaip vertinti katalikų skelbiamus Dievo Motinos apsireikimus bei kitus stebuklus? Pavyzdžiui, Dievo Gimdytojos pasirodymą Šiluvoje. Taip pat yra ikonų, kurioms katalikai reiškia itin didelę pagarbą, o stačiatikiai mažai apie jas žino (pavyzdžiui, Lukiškių Dievo Motinos ikona).

Sergiejus

Gerbiamasis Sergiejau, Stačiatikybės istorinė patirtis rodo, kad praeityje buvo ir tebėra stebuklų ir ženklų, tiek tikrų, tiek tariamų. Bažnyčia savo dvasiškai brandžių narių, sukaupusių didelę dvasinio gyvenimo patirtį, asmenyje, įvertina tokius ženklus ir stebuklus, kad būtų aišku, kokiais iš jų galima tikėti, o kokie yra akivaizdžiai netikri, vadinasi, ir pavojingi. Dar esama tokių, kurie kelia abejonių, todėl nereikia besąlygiškai jais tikėti. Toks požiūris į visokio pobūdžio reiškinius ir stebuklus, kritiškas jų vertinimas grindžiamas Paties mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Žodžiais: „Atsirai netikrų mesijų ir netikrų pranašų, ir jie darys didelių ženklų bei stebuklų, mėgindami suklaidinti, jei tai įmanoma, net išrinktuosius“ (Mt 24, 24). Taip pat ir ap. Pauliaus žodžiais, kad „pats šėtonas geba apsimesti šviesos Angelu“ (2 Kor 11, 14). Viešpats ir Izraeliui, nuklydusiam į stambeldystę ir nutolusiam nuo ortodoksiškos Judėjos, siuntė pranašų; jų sulaukė ir stambeldžiai, kuriuos Dievas per pranašus norėjo paraginti atgailauti. Todėl manau, kad ir Romos katalikų Bažnyčioje gali vykti tikri stebuklai: Dievas trokšta išgelbėti visus žmones.

Jų - sava patirtis; mūsų, stačiatikių, - sava. Laikykimės savų tradicijų ir nespėskime apie kitus. Tiek stebuklas, tiek ženklas savaime nėra nei būtinybė, nei savi-tikslis. Šie dalykai turi skatinti gręžtis į Dievą, atgailauti, tikėti. Tuo tarpu tikėjimas kyla iš klausymo, klausymas - kai skelbiamas Kristus žodis (Rom 10, 17). Vadinasi, Dievo žodis pranoksta visus stebuklus. Ir Gelbėtojo veikloje svarbiausia buvo ne tai, kad Jis prikeldavo, gydydavo žmones, darė kitų įstabių darbų, o Jo Išganančioji Auka ir Jo žodis, kurį Jis skelbė. Atminkite Gelbėtojo žodžius: „Pikta ir neištikima karta reikalauja ženklo, bet nebus jai duota kito ženklo, tik pranašo Jono ženklas“ (Mt 12, 39). O kitoje vietoje: „Jūs tyrinėjate Raštus, nes manote juose rasią amžinąjį gyvenimą. Tie Raštai ir liudija apie Mane“ (Jn 5, 39).

Kaip man grįžti į Bažnyčią? Aš kelis mėnesius vaikščiojau pas atskalūnus. Ėjau išpažinties ir Komunijos pas juos, bet dabar supratau: „ne tai!“

Andriejus

Brangusis Andriejau, visada grįžtama per atgailą. Būtų gerai, jeigu jūs ne tik supratumėte: „ne tai!“, bet ir suvoktumėte esmę, melddamasis už tuos, kurie patyrė dvasios apžavą.

Dabar daug kalbama apie eutanaziją, kuri dar vadinama „savižudybė su padėjėju“. Ar eutanazija yra nuodėmė? Ar čia esama kokių nors išimčių, kuomet šis žingsnis yra pateisinamas - pavyzdžiui, kai ligonis patiria didžiulius skausmus.

Tatjana

Brangioji Tatjana, kiek man žinoma, dabar yra gana išplėtotas tokių sunkių ligonių kančios malšinimo mechanizmas. Nuskausminimui neretai naudojamos ir narkotinės medžiagos. Tai neturėtų jūsų trikyti, nes žmogų, patiriantį nepakeliamus skausmus, narkotinės medžiagos veikia kaip nei asmenį, kuris narkotikų nori, kad patirtų malonumą. Kitaip sakant, narkotikai ligonio nedaro narkomanu. Bažnyčia pritaria medicinos preparatų naudojimui malšinant sunkių ligonių skausmus. Tačiau eutanazija - tai žmogžudystė. Kad nekalbėčiau savo vadu, pacituosiu mūsų Bažnyčios Socialinės koncepcijos pagrindus, kurie yra kanoninis dokumentas. „Bažnyčia, ištikimai vykdydama Dievo įsaką: „Nežudyti“ (Iš 20, 13), negali laikyti moraliai priimtinais dabar pasaulietinėje visuomenėje paplitusių bandymų legalizuoti vadinamosios eutanazijos, tai yra siekio atimti beviltiškų ligonių gyvybę (įskaitant ir jiems prašant). Pripažinus eutanazijos teisėtumą, būtų sumenkintas gydytojo orumas ir iškreipta jo profesinė pareiga, nes

jo pašaukimas - saugoti, o ne naikinti gyvybę. Tad eutanazija yra nužudymo ar savižudybės forma - priklausomai nuo to, ar pacientas joje dalyvauja. Kalbant apie pastarąją, eutanazijai taikytinos atitinkamos kanonų taisyklės, pasak kurių sąmoninga savižudybė bei pagalba jai priskiriamos sunkioms nuodėmėms... Kartu dera atminti, kad dėl savižudybės neretai būna kalti ir nusižudžiusiojo aplinkos žmonės, kurie nesugebėjo paveikiai atjausti ir būti gailestingi“.

Ar galima pateikti atminų raštelį per Liturgiją, jeigu tiksliai nežinai, ar velionis buvo stačiatikis? Štai man kyla įtarimas, jog vienas mano protėvių buvo katalikas. Tačiau, deja, negaliu išsiaiškinti, ar tikrai taip buvo.

Lina

Gerbiamoji Lina, be abejo, galima. Kaip manote esant reikalinga, taip ir rašykite. Juk tai malda Gyvajam Dievui, o Viešpats Pats žino, kas yra kas.

Kam mūsų šventovėse tebevyksta katechumenų Liturgija? Ar ne laikas būtų jos atsisakyti kaip praeities atgyvenos? Juk jokių katechumenų pas mus seniai nėra, ir sušukus „Katechumenai, išeikite!“ niekas iš cerkvės neišeina.

Eugenijus

Gerbiamas Eugenijau, katechumenų Liturgija - tai pradinė Liturgijos dalis, kuri baigiama specialiais prašymais katechumenų labui. Šioje dalyje - mišių pradžios psalmės, specialios maldos šventiesiems, kurie tą dieną pagerbiami, čia skaitomos ištraukos iš Šventojo Rašto, meldžiamasi už Bažnyčią, šalį, už gyvus ir mirusius. Nemanau, kad siūlote panaikinti būtent visą šią pamaldų dalį. Tikriausiai turite omenyje tik maldą už katechumenus ir raginimą jiems išeiti: „Katechumenai, išeikite!“, kuriuo ir baigiama Liturgijos dalis, vadinama „Katechumenų Liturgija“.

Esama tokių pamaldų visumos dalių, kurios neteko pradinės paskirties, bet įgijo naują, todėl jos nėra beprasmės. O buvo tokių dalių ar fragmentų, kurie dingo. To, kas iš tikrųjų tampa nereikalinga, Bažnyčia po truputį, organiškai atsisako. Kai dėl maldų už katechumenus, faktas, kad pas jus, konkrečioje parapijoje, jų nėra, dar nereiškia, jog jų nėra kitoje šventovėse. Net tada, kai katechumenai išeidavo iš šventovės, nurodžius jiems išeiti, malda už juos iš pat pradžios buvo laikoma visos Bažnyčios malda, skirta visai Bažnyčiai, o ne tik vienai konkrečiai parapijai. Be to, ši Liturgijos dalis yra nepaprastai svarbi dvasios ugdymo požiūriu. Ji būtina, kad suvoktumėte, jog esame nuodėmingi ir nenuolankūs. Kaip pamenate šioje Liturgijos vietoje

katechumenams sakoma išeiti iš šventovės, o ištikimiesiems pasilikti. Čia savaime kyla klausimas sąžinei: ar aš tikrai esu ištikimas Viešpačiui.

Ar gyvūnus vadinti žmonių vardais - nuodėmė? Pavyzdžiui, katinas Vasia, žiurkė Larisa ir t.t.

Marija

Brangioji Marija, geriau to nedaryti, t.y. nevadinti gyvūnų žmonių vardais. Tikrai yra nuodėmė duoti gyvūnui vardą kokio nors žmogaus, o ypač šventojo garbei. Mažų mažiausia keista ir šiaip žmogaus vardu vadinti. Kam? Dabar populiarai stambeldiška idėja vaikus vadinti gamtos stichijų pavadinimais ar vardais, kurie „pitraukia“ sėkmę, laimę, turtą, galią, grožį ir t.t. Ir priešingai - gyvūnams vis dažniau duoda žmonių vardus. Žmogų tarsi nuasmenina, o gyvūnus „sužmogina“. Viskas aperčiama aukštytyn kojomis. Neverta pasiduoti tokioms bendroms tendencijoms ir net (juo labiau) nesąmoningai jose dalyvauti. Manau, gyvūnams galima parinkti kitų, su žmogumi nesusijusių vardų.

Kaip teisingai atgailauti? Ar pakanka tiesiog vardinti nuodėmes (puikuojuosi, nesimeldžiu, esu dirglus, atsiduo du pilvape-nystei ir t.t.), ar reikia nuodėgniau apibūdinti savo poelgius?

Aleksandras

Gerbiamasis Aleksandrai, kaip teisingai prisipažinti meilėje? Ar pakanka tiesiog tarti „myliu“, ar reikia detaliai pasakoti, kaip konkrečiai mylėti? Aišku, kad svarbiausia - mylėti, o ką, kaip ir kiek apie tai kalbėti, priklauso nuo aplinkybių. Taip yra ir atgailaujant. Visų pirmą reikia jausti atgailą, turėti sugrudusią širdį. O ką ir kaip sakyti - pagal situaciją. Be abejo, geriau eiti išpažinties ne Liturgijos metu, o tada, kai nėra pamaldų, kad nekenktume savo dalyvavimui jose. Tada ir išpažintis gali būti išsamesnė, sąmoningesnė. Jūs galėsite ko nors paklausti ir kunigas galės paprašyti ką nors patikslinti. Bet jeigu negalėjote eiti išpažinties, kai nėra pamaldų, eikite bent jų metu. Per išpažintį svarbu neteisinti savęs ir nesismulkinti. Dažniausiai pankanka tiesiog paminėti savo nuodėmę. Jeigu reikės, kunigas pats užduos klausimą. Bet jeigu jus kas nors trikdo, kelia nerimą, ir jūs nuoširdžiai atgailaujate (o taip gali nutikti), galima paprašyti, kad kunigas paaiškintų situaciją arba ką nors patikslintų. O kartais sąžinė pati skatina labiau atskleisti nuodėmės gelmę. Bet ne tam, kad minėtumėte viską, iki smulkiusių detalių, o kad glaustai, bet kiek daugiau apie ją pasakytumėte.

Klausimus galima siųsti į redakciją įprastu arba elektroniniu paštu, arba per Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos Facebook puslapį.

Stebuklingasis Pažaislio Dievo Motinos paveikslas

► 2001 m. stebuklingoji Pažaislio Dievo Motinos ikona sugrįžo į savo istorinę vietą Pažaislio vienuolyną. *Igorio Rinkevičiaus nuotr.*

Yra stebuklingųjų ikonų, kurioms pagarbą reiškia ir katalikai, ir stačiatikiai. Pavyzdžiui, Aušros vartų, Kazanės ir Čenstakavos Dievo Motinos ikonos. Tokia ir Pažaislio Švenčiausios Dievo Gimdytojos ikona, esanti Kaune, katalikų Pažaislio kamaldulų vienuolyne. Šio stebuklingojo paveikslas atminimo diena liepos 15.

Dabar šis senasis vienuolynas jau yra Kauno miesto ribose, o prieš 400 metų tai buvo gana nuošali vieta. Tuomet, XVII amžiuje, italų dailininkas nutapė Dievo Motinos paveikslą. Jis ovalo formos; centre - Dievo Gimdytoja su Kūdikiu, o iš kraštų - gėlių ornamentas. Kūdikėlis Jėzus sėdi ant kairės Dievo Gimdytojos rankos; dešine ranka Jis laimina, o kairėje laiko ritinėlį. Yra manančiųjų, kad ikona galėjo tapyti du dailininkai, nes tada buvo priimta specializuotis: vienas menininkas tapė Dievo Gimdytoją su Kūdikiu, o kitas - spalvingų, puošnių gėlių vainiką aplink paveikslą.

1661 metais Romos popiežius Aleksandras III, reikšdamas ypatingą palankumą Pažaislio vienuolyno įkūrėjui Kristupui Pacui, padovanojo jam Dievo Motinos su Kūdikiu ikoną. Ji buvo patalpinta 1662-1674 metais pastatytoje pa-

grandinėje vienuolyno šventovėje. Neilgai trukus besimeldžiantieji prie šios ikonos ėmė patirti stebuklų: pasveikdavo nuo sunkių ligų ir kt. Apie tai liudija votai: sidabriniai rankų, kojų, širdžių atvaizdai, kuriuos aukodavo dėkingi tikintieji. Kadangi katalikai tradiciškai stebuklinguosius paveikslus, kuriems reiškiami itin didelė pagarba, vainikuoja, šis paveikslas taip pat buvo papuoštas karūna.

Pasikeitus politinei situacijai (numalšinus lenkų sukilimą), Pažaislio vienuolynas kartu su Pažaislio Dievo Motinos ikona 1830 metais atiteko stačiatikiams. Vienuolyno komplekse buvo įkurtas Pažaislio Užmigimo vyrų vienuolynas. 1839 metais šventovė buvo perstatyta ir 1840 metais pašventinta.

1898 metais šventajai ikonai buvo pagaminti aptaisai iš paauksuoto sidabro. Be to, pati ikona buvo restauruota, nes bėgant laikui ji kiek nukentėjo.

Nepaisant to, kad ikona bei vienuolynas atiteko stačiatikiams, išliko katalikų praktikuotas tradicinis jos pagerbimo būdas: kasmet Pažaislio ikonos atminimo dieną, liepos 15 (pagal senąjį stilių tai liepos 2), paveikslą išnešdavo iš šventovės, ir vykdavo religinę procesiją, kurioje dalyvavo daugybė maldininkų.

Prasidėjus paskutinei XIX amžiaus dekadai Kaunui (tuomet ji vadinta Kovno) grėsė Choleros epidemija. Bijodami susirgti žmonės bėgo iš miesto, o likusieji jame meldėsi Dievo Motinai prie Jos Pažaislio ikonos. Ir Švenčiausioji Dievo Gimdytoja nenuvylė kenčiančių ir laukiančių Jos visa galinčio užtarimo - baisi liga pasitraukė. Šio įvykio atminimui ir Dievo Motinos garbei stačiatikiai 1893 m. užsakė stebuklingosios Dievo Motinos kopiją. Jos apačioje buvo užrašas skelbiantis, kad šis paveikslas

pagamintas parapijos globėjų pastangomis, parapijos išgelbėjimui nuo choleros 1893 m. atminti. Ši kopija, esanti Kauno Apreiškimo katedroje, kiek skiriasi nuo originalo, nes autorius suteikė jam stačiatikiams labiau įprastą išvaizdą: ignoravo gėlių ornamentą ir davė paveikslui stačiakampio formą.

Visais laikais, net kai Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos paveikslas buvo pas stačiatikius, katalikai nuolat lankėsi ten ir meldėsi prie stebuklingosios ikonos. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, 1914

metais, ikona buvo išvežta į Rusijos gilumą. Tačiau tikintieji nepamiršo savo šventenybės, ir jų maldu dėka jau bedieviška Sovietų Sąjunga 1928 m. grąžino Lietuvos katalikams Maskvoje laikytą stebuklingąjį paveikslą.

Jis buvo patalpintas Pažaislio vienuolyno koplyčioje. 1950 metais sovietų valdžia atėmė vienuolyną iš tikinčiųjų. Ikonos prieglobsčiu tapo Kauno katedra. 2001 metų vasarą ją iš ten grąžinta į ankstesnę vietą Pažaislio vienuolyną. Ten ji yra ir dabar.

► Pažaislio kamaldulų vienuolynas Kaune. *Nuotrauka: Wikimedia Commons.*

Apklausa: Į koki šventąjį Jūs kreipiatės?

Laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ prasymu Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klebro nariai ir pasauliečiai pasidalijo savo bendravimo su šventaisiais patirtimi ir papasakojo apie šventųjų suteiktą pagalbą.

Ksenija, Klaipėdos Visų šventųjų cerkvės choro vadovė

Yra ne vienas šventasis, o visas namų „ikonostasas“, kuriam reiškiu didesnę pagarbą nei kitiems: Karvedys Mykolas, pranašas Danielius (dangiškasis mano sūnaus globėjas), Kazanės Dievo Motina (visada Jai meldžiuosi, Ji - mano Apsauga bei Parama mano darbuose), šventasis vyskupas Mikalojus Myrietas, šventieji Sergijus Radonežietis, Serafimas Sarovietis, Ambrosijus Optietis, Tichonas Uždonietis, Šv. vienuolė Ksenija Romietė (mano dangiškoji globėja), šv. Dievo „kvailelė“ Ksenija Peterburgietė, kankinė Serafima Romietė (mano dukters dangiškoji globėja). Su kiekvienu šių šventųjų susiję daug dalykų mano gyvenime, be jų - nė žingsnio!

Atsikėlusį į Lietuvą, aš, žinoma, ėmiau reikšti ypatingą pagarbą šventiesiems Vilniaus kankiniams Antonijui, Joanui ir Eustachijui bei ėmiau prašyti jų pagalbos.

Šiaip jau man labai pasisekė: aš dešimt metų vadovavau Visų šventųjų katedros chorui Tulos m., o šį rudenį bus dešimt metų, kai esu Visų Rusios šventųjų ir naujųjų Rusijos kankinių cerkvės Klaipėdoje choro vadovė. Vadinas, absoliučiai visi šventieji yra su manimi, ir šiuo požiūriu esu visiškai laimingas žmogus!

Kunigas Sergijus Kazarinovas, Vilniaus Mykolo šventovės klebonas

Kiekvienas krikščionis patiria išskirtinius jausmus šventajam, kurio vardu yra krikštytas. O Šv. Vienuolis Sergijus Radonežietis yra labai svarbus tiek stačiatikių vienuolijos tradicijai, tiek dvasinio švietimo požiūriu, nes vienuolyne, kur asketiškai gyvena šventasis Sergijus, dabar yra Seminarija ir Akademinė; ten rengiami būsimieji dvasininkai. Man teko laimėti mokytis šioje vietoje, greta šventojo relikvijų. Požiūris į jį buvo jaudinantis ir labai pagarbus - kaip bendraujant

su gyvu, artimu žmogumi. Dažnai galėjai girdėti sakant: „einu pas jį“, „reikia jo pasiteirauti“, „reikia anksčiau pabusti ir nueiti pas jį į intencines pamaldas“. Visas studento gyvenimas buvo persmelktas šio maldingo bendravimo ir ypatingo - asmeniškio ryšio su šventuoju. Itin atmintinas dėkingumo šventajam vienuoliui Sergijui jausmas buvo apėmęs tada, kai po stojamųjų egzaminų išgirdau savo pavardę tarp įstojusiųjų. Po šio rezultato paskelbimo elektriniame traukinyje važiauvau su abiturientu, kuris tuomet neįstojo. Iš pokalbio su juo įsidėmėjau vieną frazę: „Egzaminų rezultatai - ne svarbiausia. Pagrindinis dalykas - išlaikyti egzaminą į Dangaus Karalystę.“ Šis egzaminas kur kas sudėtingesnis nei kiti egzaminai mūsų gyvenime; be šventųjų patirties ir pagalbos jo neįmanoma išlaikyti.

Ksenija, Klaipėdos Globos ir Mikalojaus cerkvės parapijietė

Mano dangiškoji globėja - Šventoji Ksenija Peterburgietė. Aš dažnai jai meldžiuosi, ir ji ne sykį padėdavo man sudėtingose situacijose. O 1999 metais, palaiminus metropolitui Chrizostomui, aš turėjau dalyvauti piligriminėje tikybos mokytojų kelionėje į Peterburgą. Mes važiuojame per Baltarusiją. Ir atvykus prie jos sienos paaiškėjo, kad įvyko nesusipratimas: mano pase nėra tranzitinės Baltarusijos vizos, todėl negaliu tęsti kelionės. Kai susikrimtusi važiauvau į Vilnių, atsitiktinis pakeleivis paprotino mane neatsisakyti šios kelionės, bet vykti kitu keliu - per Latviją; Baltarusijos vizos tam nereikia. Nors ir para vėliau, aš visgi patekau į Peterburgą, o ten dar pusę dienos praleidau bergždžiai ieškodama savo grupės. Mobilieji telefonai dar nebuvo taip paplitę, todėl susisiekti su kolegomis negalėjau. Aš žinojau, kur jie lankysis, tačiau kad ir kur nuvykdavau, norėdama juos rasti, paaiškėdavo, kad jie iš ten jau išvyko. Galiausiai sužinojau, kad mano grupė iškeliavusi į Kronštata - netoli Peterburgo esantį miestelį. Aš supratimo neturėjau, kaip ten patekti! O jau artėjo vakaras. Nepaisant to, nutariau iš pradžių užvažiuoti į Smolensko karpines, kur koplyčioje yra šventosios Ksenijos Peterburgietės relikvijos. Koplyčią pasiekiau gana vėlai (taip vėlai, kad bijojau rasti ją uždarytą). Jau iš lauko išgirdau, jog viduje giedama. Įėjusi supratau patekusi į intencines pamaldas. Ėmiau melstis šventajai, prašydama padėti rasti mano draugus. Melsdamasi ir po truputį apsižiūrindama šventovė-

je staiga su nuostaba išvydau vieną pažįstamą veidą, po to - antrą, trečią... Paaiškėjo, kad koplyčioje meldžiasi mano grupė! Aš nesitvėriau džiaugsmu! Kolegos taip pat buvo priblokšti išvydę mane ir ėmė klausinėti, kaip man pavyko pasiekti Peterburgą ir sužinoti, kad dabar jie yra būtent šioje koplyčioje? Negalėdama sulaukyti ašarų atsakinėjau nežinojusi, kur jie, o atvažiauvau čia tik norėdama pasimelsti savo šventajai ir paprašyti, kad ji padėtų. Štai taip mano dangiškoji globėja, šventoji Ksenija Peterburgietė, padėjo man įveikti sunkumus ir nelikti vienai svetimame mieste.

Radoslava Marija, Vilniaus Skaisčiausiosios (Užmigimo) katedros choro vadovė

Praktiškai kasdien melsdamasi kreipiuosi ir į šventuosius Vilniaus kankinius. Taip susiklostė, kad būtent jie labai stipriai įtakoja mano gyvenimą. Prieš keletą metų, atsitiktinai patekusi į Vilnių, būtent prie relikvinės su jų relikvijomis susipažinau su savo būsimuoju vyru. Kai mes gyvenome Peterburge ir vyras buvo bebaigiąs Dvasinę Akademinę, susiklostė mums nerimą kelianti neapibrėžta situacija dėl jo būsimos tarnystės vietos. Mes ėmėme melstis Vilniaus kankiniams, prašydami išspręsti šią problemą, ir mums vos ne išsyk paskambino iš vyskupijos ir pranešė, kad dėl paskyrimo viskas nuspręsta: vyrui buvo skirta grįžti į Vilnių - pas tuos pačius kankinius.

Natalija, Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyno parapijietė

Prieš kokius aštuonerius metus visiškai atsitiktinai patekau į pamaskvėje įsikūrusį Sergijaus Posadą. Tada dar nebuvo kaip reikiant praktikuojanti Bažnyčios narė ir nuvažiauvau ten su drauge. Mūsų kelionė užtruko, todėl atvažiuojame jau baigiantis diena. Aš buvau pavargusi, jaučiausi sukiuzuoti: ėmė varginti galvos skausmas, nedavė ramybės nervo uždegimas, kankinęs jau keletą mėnesių - vos laikiausi ant kojų. Aš prisėdau Trejybės šventovės kamputyje, greta šventojo vienuolio

Sergijaus relikvijų, kad pailsėčiau ir susivokčiau, kaip jaučiuosi. Nežinau, kiek aš taip sėdėjau - laikas tarsi sustojo. Atsitokėjau tik tada, kai šventovę jau uždarinėjo. Labai nenoriai iš jos išėjau, o atsідūrusi gatvėje su nuostaba pamačiau, kad nebejaučiu skausmo, alinuso mane ne vieną mėnesį! Ir galva nebeskaudėjo, o kūną apėmė nepaprastas lengvumo pojūtis...

Ši būsena, šie įspūdžiai visam gyvenimui liks atmintyje. Nuo tada kasdien meldžiuosi šventajam Sergijui - mano mylimam šventajam ir puoselėjui svajonę vėl patekti į Švč. Trejybės Sergijaus Laurą bei pagerbti Jo relikvijas. Šventasis mūsų tėve Sergijau, melski Dievą už mus!

Trakų vyskupas Ambrosijus, Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos vikaras

Šventasis, kuris mane nuolat džiugina ir su kuriuo aš, galima sakyti, susidraugavau dar daug laiko prieš tai, kai buvau pavadintas jo vardu - šventasis vienuolis Ambrosijus Optietis. Mane visada stebino, kad šis žmogus, nepaisant daugybės jo ligų, yra toks džiugus, linksmas; nuostaba kėlė ir tai, kaip išmintingai, o kartu paprastai ir suprantamai, kartais šmaikštaudamas, kaip dabar sakoma, likdamas „pozityvus“, jis guodė ir teikė žvalumo kitiems, sveikiems žmonėms, pats būdamas bejėgis.

Šis šventasis man buvo žinomas nuo vaikystės: mano močiutė, kuri tapo praktikuojančia Bažnyčios nare jau būdama brandaus amžiaus, mirus mano seneliui, turėjo ranka perrašytą šventųjų Optos senolių maldą. Močiutė ir man padėjo ateiti į Bažnyčią. Ir nuo pat savo dvasinio kelio Stačiatikybėje pradžios aš skaičiau tą maldą, perrašęs ją į savo maldyną. Ši maldą padėjo bent iš dalies pajauti ir suprasti Optos senolių sielos būklę, kai jie meldėsi.

Kuomet aš jau gyvenau Švč. Trejybės Sergijaus Lauroje, bet dar nebuvo vienuolis, mano nuodėmklausys, prašomas patarti, kokią sielai naudingą knygą man paskaityti, visada sakydavo: „Šventojo Ambrosijaus laiškus vienuoliams ir pasauliečiams“. Pirmą sykį su šia knyga man teko susipažinti dar prieš stojant į seminariją, Šventosios Dvasios vienuolyno bibliotekoje. Aš skaičiau tuos laiškus keletą kartų ir stebėjau, kad mano nuodėmklausys, į kurį kreipiuosi klausdamas to paties, kas kart atsako į jį vienodai. Bet aš neturėjau nieko prieš ir su malonumu dar ir dar sykį skaičiau tą knygą, kaskart stebėdamasis šio šventojo, kuriam

Egzaminų rezultatai - ne svarbiausia. Pagrindinis dalykas - išlaikyti egzaminą į Dangaus Karalystę.

Viešpats skyrė sunkios ir ilgalaikės negalios kryžių, džiugumu ir išmintimi. Dabar aš supratau, kodėl mano nuodėmklausys primygtinai siūlė daug kartų perskaityti šią šventojo knygą: iš jo bei iš kitų Optos senolių laišku aiškiai matyti, kaip krikščioniui dera reaguoti į sunkumus, pakelti negandas, kaip paprastai ir džiugiai žmonės turėtų bendrauti ir kad šis bendravimas turi būti nuoširdus, kupinas abipusės krikščioniškos meilės. Aš karštai padėkoju Viešpačiui, kuomet įšventinamas vienuolis išgirdau, kad mane pavadino būtent šio, labai man artimo ir savo, šventojo - Ambrosijaus Optiečio vardu.

Kai vėliau atsirasdavo galimybė apsilankyti Optoje ir nusilenkti jo relikvijoms, aš visuomet tai dariau. Ir iki šiol nenustojau dėkojęs šiam šventajam už jo dalyvavimą mano gyvenime.

Kunigas Paulius Šimonis, Vilniaus šv. Paraskevės šventovės klebonas

Didžiausią pagarbą reiškiu šventajam teisiajam Joanui Kronštaticiui. Besimokydamas Dvasinėje Akademijoje patyriau didžiulį džiaugsmą: keletą metų tarnavau zakristijoje šio šventojo įkurtame Peterburgo stauropiginiame moterų Joano vienuolyne, kur saugomos jo relikvijos.

Baigiantis paskutinei praėjusio amžiaus dekadai mūsų šeimą užgriuvo bėda: mano mamai buvo nustatytas kraujo vėžys. Sužinoję apie tai nuvykome į Peterburgą, apsisostojome pas gimines, ir mama ėmė dažnai vaikščioti į Joano vienuolyne aukojamą Dieviškąją Liturgiją. Jai pasibaigus ji dar ilgai ten melsdavosi prie šventojo Joano relikvijų. Maždaug po mėnesio, prieš pradėdant chemijos terapijos kursą, mamai vėl buvo atlikti tyrimai, ir paaiškėjo, kad ji neserga ta baisia liga... O dar po kiek laiko gimė mano mylima sesuo, kuriai dabar 23 metai. Aš nenustojau dėkojęs mano brangiam ir mylimam šventajam už šį „dvigubą“ stebuklą, kurį jis dovanojo mano šeimai: mamos pagydymą ir sesers gimimą.

Parengė Jevgenija NEGANOVA

Švenčiausiosios Trejybės diena

Sekminės (šiomet jas švenčiame birželio 4, sekmadienį) dar vadinamos Švenčiausiosios Trejybės Diena, nes šią dieną visai žmonijai atsiskleidė paslaptis, kad Dievas yra Vienas, bet Trijų Hipostazių: Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios.

Švenčiausiosios Trejybės kaip Vieno Dievo Trijuose Asmenyse išpažinimas ir gerbimas yra pagrindinė krikščionybės dogma. Per Sekminės stačiatikiai šventoves puošia beržų šakomis.

Šventosios Dvasios nužengimas žydams priminė Dievo duotą Įstatymą ant Sinajaus kalno.

Po Liturgijos šventovėje vyksta didžioji vakarinė. Jos metu giedamos sticheros, šlovinančios Šventąją Dvasią, o baigiantis vakarinei dvasininkas atsiklaupęs meldžiasi už Bažnyčią, už visų besimeldžiančiųjų išganymą, už visų mirusiųjų (įskaitant esančių pra-

gare) amžinąjį atilsį. Šios maldos sakomos atsiklaupus ne tik dvasininkui bet ir pasauliečiams, esantiems šventovėje. Taip ši vakarinė baigia po Velykų esantį periodą, kuomet šventovėje tikintiesiems nereikia klaupis ir žemai lenktis (liečiant žemę).

Dabar Bažnyčioje laikoma, kad giliausiai, geriausiai Švenčiausios Trejybės slėpinį simboliškai sugebėjo išreikšti šventasis vienuolis Andriejus Rubliovas. Jo Švč. Trejybės ikona yra kanoninis atvaizdas krikščionybės dogmos, kad Vienas Dievas yra Trejybė. Bažnyčia moko, kad Hipostazės yra Asmenybės, o ne kokios nors galios. Be to, Hipostazės yra vienesmės. Savaime kyla klausimas, kuo jos skiriasi? Visi dieviškieji brožai sietini su viena bendra esme, jie būdingi visiems Trims Hipostazėms, todėl savaime negali išreikšti, kuo Dieviškieji asmenys

skiriasi. Neįmanoma absoliučiai tiksliai apibūdinti kiekvieną Hipostazę pasitelkus vieną kurį nors iš Dieviškųjų vardų.

Maždaug IV amžiaus pabaigoje jau buvo suformuluota visuotinai priimta terminija, kuri kiekvienos Hipostazės bruožus apibūdina taip: Tėvui būdinga tai, kad Jis negimsta; Sūnui būdingas gimimas (iš Tėvo), o Šventoji Dvasia kyla (iš Tėvo). Kartu pažymėtina: nors sakome apie tris Dievo Hipostazes, bet išpažįstame, kad Trejybė yra vienesmė ir nedaloma. Terminas „vienesmė“ reiškia, jog Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia yra trys savarankiškos Dievo Hipostazės, vienodai dieviškai tobulos, tačiau tai nėra pavienės atskiros esybės, ne trys Dievai, o Vienas Dievas. Hipostazės yra vienesmės; Trejybė nedaloma. Kiekviens iš Trijų Hipostazių esmė - ta pati, tobula ir dieviška.

► Švenčiausiosios Trejybės ikona (Andriejus Rubliovas, XV a.)

„Nepalikite vaikų be dėmesio...“

Tarptautinė vaikų gynimo diena, kurią minime birželio 1, be abejo, yra pasaulietiška šventė. Tačiau šią dieną verta prisiminti, kad Pats Viešpats Jėzus Kristus sakė: „Jėgu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į Dangaus Karalystę“ (Mt 18, 3). Kiekvienas krikščionis turi būti panašus į vaiką širdies skautumu ir nuoširdžia meile. Suaugusiems tenka didžiulė atsakomybė teisingai, deramai išauklėti savo vaikus. Mes surinkome šventųjų Tėvų mintis apie tai, kaip auklėti vaikus, kad jie būtų tikintys.

Šv. hierarchas Feofanas Atsiskyrėlis

Tėvų, vadinasi, ir jūsų pareiga - protinti vaikus. Ir ko čia bijoti? Su meile ištartas žodis neerzina. Bevaisiai tik nurodinėjimai.

Kad Viešpats suteiktų, malonę vaikams nepatirti pavojų, reikia dieną naktį melstis. Dievas gailėstingas! Mes nė pagalvoti negalime apie tai, ko Jis gali imtis, kad apsaugotų nuo to. Dievas visa valdo. Jis išmintingas, didžiai geras ir visagalis Valdovas. O mes priklausome Jo karalystei. Tad nėra priežasties nusiminti. Savųjų Jis neleis skriausti. Terei-

► Arkivyskupijos vaikų šventė. 2022 m. vasara

kia rūpintis Jo neižeisti, kad Jis jūsų neišbrauktų iš Savųjų. Sielokitės dėl vaikų. Juk tam ir esate motina, kad dėl jų bėdotumėte. Bet neapsiribokite tuo, o dar ir melskitės... Ir VIEŠPATS patvarkys

viską į gera. Prisiminkite šventojo Augustino motiną. Ji verkė verkė, meldėsi meldėsi! Ir išverkė, ir išmeldė, kad Augustinas atsitokėtų - taptų toks, kokiam dera būti.

Šv. teisusis Joanas Kronštatielis

Tėvai ir auklėtojai! Uoliai rūpinamiesi savo vaikais, stenkitės, kad jie nereikštų jums užgaidų, antraip jie veikiai nustos branginti jūsų mei-

Šv. vienuolis Makarijus Optietis

Mes kasdien sakome maldą „Tėve mūsų“ ir prašome: „... Teesie Tavo valia“. Reikia ne tik sakyti šiuos žodžius; būtina, kad ir mūsų valia bei protas jiems pritartų. Vaikų gimimas yra žmogui teikiama Dievo malonė, Jo palaiminimas, tad negi gali jų atsisakyti ar juos naikinti? Be abejo, rūpintis vaikais nelengva, tai varginantis užsiėmimas, bet Dievas padeda jį atlikti. Be to, šis sunkus darbas pasitarnauja sielos išganymui, nes Rašte sakoma: moteris „bus išganyta, gimdydama vaikus“ (1 Tim 2, 15). Tad derėtų vadovautis Dievo valia ir vaikų gimimą laikyti Dievo palaiminimu, dėkoti Jam už tai, užuot murmėjus, - tuomet Viešpats palengvins tavo vargus, o jei bus tokia Jo valia, jų savaime neliks.

► Parapijinių sekmadienio mokyklų Mikniškėse ir Rudaminoje baigiamieji užsiėmimai. 2023 m. gegužės mėn.

Sveikinimai autokefalinės Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios vadovui

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus pasveikino Jo Eminenciją, Varšuvos ir visos Lenkijos metropolitą Savą su 25-osiomis intronizacijos metinėmis.

„Šiomis didžiųjų iškilmių dienomis, kuomet visa, jau 25 metus Jūsų vadovaujama, Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia mini Jūsų 85 metų jubiliejų, kuo pagarbiausiai prašau priimti mūsų nuoširdžius sveikinimus su šiais svarbiais savo įvykiais Jūsų gyvenime, kurį Jūs pasi-aukojamai skirate uoliai, išskirtinei tarnystei Kristaus Bažnyčiai, be perstojo rūpinatės, kad Dievo Jums patikėti žmonės būtų išganyti. Pasitelkęs Jums būdingą išmintį, Jūs darote viską, kad Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia turėtų visas būtinas sąlygas savo misijai atlikti...“ – parašė metropolitas Inokentijus. Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios (LSB) vadovui jis palinkėjo geros sveikatos, dvasinių ir fizinių jėgų atliekant pasi-aukojamą ir sudėtingą Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios vadovo tarnystę.

Kaip sakoma Metropolito Inokentijaus sveikinimo laiške Jo Eminencijai metropolitui Savai: „šią dieną mes, Lietuvos stačiatikiai, melsimės už Jus, Eminencija, ir už

► 2023 m. rugpjūtį Jo Eminencijos metropolito Savos kvietimu metropolitas Inokentijus lankėsi Lenkijoje. Nuotraukoje: pamaldos Šventajame Grabarkos kalne.

pamaldžius Lenkijos žmones, iš-pažįstančius stačiatikybę“.

Jo Eminencija metropolitas Sava (liet. Sabas) išrinktas autokefalinės LSB vadovu lygiai prieš 25 metus - 1998 metų gegužės 12 d.

2022 m. rugpjūtį metropolito

Savos kvietimu įvyko metropolito Inokentijaus vizitas į Lenkiją. Jo kulminacija buvo iškilmės šventajame Grabarkos kalne, skirtos Viešpaties Atsimainymo šventei.

Apibendrinamas šio vizito rezultatus, Palaimintasis Varšuvos ir

visos Lenkijos metropolitas išreiškė paramą Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos didesnės bažnytinės nepriklausomybės siekiui.

Metropolitas Sava ne sykį pasisakė, jog naudinga plėsti ryšius ir bendradarbiavimą su Lietuvos

Stačiatikių arkivyskupija įvairiose Bažnyčios gyvenimo srityse.

Šių metų sausį, palaiminus LSB vadovui, į Vilnių atvyko Liublino ir Chelmo arkivyskupas Abelis. Jis dalyvavo iškilmėse Aušros Dievo Motinos ikonos garbei.

Stačiatikių jaunimas susirinko į pokylį

► Į stačiatikių jaunimo pokylį atvyko jaunieji parapijiečiai iš įvairių Lietuvos parapijų ir miestų.

Vilniuje vyko Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos Jaunimo skyriaus surengtas Pavasario pokylis.

Pokilyje dalyvavo jaunieji stačiatikių šventovių parapijiečiai iš visos Lietuvos - Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Visagino bei iš Rygos ir Daugpilio. Renginyje taip pat dalyvavo nemažai dvasininkų su šeimomis.

Jaukioje „Vilnius grand resort“ salėje buvo priimta 250 svečių. Renginio programoje buvo šokiai, valsio ir polonezo pamokos, įvairių atlikėjų ir kūrybinių grupių pasirodymai: Skaisčiausiosios katedros

choro, balerinos Nerijos Eimutytės, dainininkės Marinos Azarnikovos, muzikanto Dmitrijaus Žolono, istorinių šokių klubo „Historical dance Riga“, sportinių šokių klubo „Juventos“ ir menų laboratorijos „DramShock“.

Taip pat vyko kūrybinės dirbtuvės vaikams, žaidimai, konkursai ir paskaitos apie istorinį kostiumą, „vėduoklių kalbą“ ir šokių salės etiketą. Renginys vyko sekmadienį, balandžio 30 d., sekančią dieną po gausios religinės procesijos už Bažnyčios vienybę bei šventųjų Vilniaus kankinių minėjimo.

Vilniaus Skaisčiausiosios Katedros choras dalyvavo tarptautiniame festivalyje Lenkijoje

Pirmoji Skaisčiausiosios Katedros choro patirtis, dalyvaujant tarptautiniame festivalyje, buvo labai sėkminga: šis kolektyvas užėmė trečiąją vietą.

Tarptautinis festivalis konkursas „Hainuvkos Bažnytinės Muzikos Dienos“ vyko Hainuvkoje (Lenkija) autokefalinės Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios vadovo, Jo Eminencijos Varšuvos ir visos Lenkijos metropolito Savos palaiminimu. Jame dalyvavo chorai iš Lenkijos, Rumunijos, Serbijos, Suomijos, Latvijos ir Lietuvos. Festivalio garbės globėjas - Lenkijos prezidentas Andrzejus Duda.

Festivalis rengiamas nuo 1982 m., taigi, šiemetinis bažnytinių chorų festivalis buvo jau keturiasdešimt antrasis. Dabartiniam Skaisčiausiosios Katedros chorui tai buvo pirmasis pasirodymas užsienyje.

Choro narių sudėtis atsinaujino 2022 m., kai choro vadove buvo paskirta Radoslava - Marija Larkenka. Pirmoji užduotis buvo surinkti chorą bei sudaryti liturginį repertuarą. Sėkmingai tai įvykdžius, choras pradėjo giedoti ne tik per liturgines pamaldas, bet ir da-

► Skaisčiausiosios katedros choras tarptautiniame festivalyje Lenkijoje užėmė prizinę vietą.

lyvauti koncertuose bei festivaliuose Lietuvoje bei daugelyje labdaros renginių.

Šiandien choro repertuare - daug žinomų sakralinės stačiatikių muzikos, šiuolaikinių kompozitorių kūrinių, taip pat pasaulietinės ir liaudies muzikos. Pasak

choro vadovės, ypatingą pritarimą chorui jaučia daugiabalsė muzikai, paremtai senovinėmis giesmėmis.

Keturiolikos giesmininkų choras - įvairių tautybių atstovai: rusai, lietuviai, baltarusiai ir ukrainiečiai, tarp jų ir karo pabėgėliai.

Paraskevės šventovės dabartis

Praėjo maždaug trys mėnesiai nuo tada, kai, palaiminus Vilniaus ir Lietuvos metropolitui Inokentijui, senoji Paraskevės šventovė priėmė pabėgėliai iš Ukrainos. Dabar Paraskevės cerkvėje, esančioje pačiame Vilniaus centre, Didžiojoje gatvėje, renkasi dvi stačiatikių bendruomenės, lietuvių ir ukrainiečių. Nors pastaroji gyvena visai neilgai, bet, nepaisant tokio trumpo laiko, jau davė pradžią naujoms parapijos tradicijoms.

Pavyzdžiui, ukrainiečiai kiekvieną penktadienį gieda akatistą šv. Paraskevei, o kiekvieną antradienį - Aušros vartų Dievo Motinai. Bendruomenės branduolį sudaro atvykėliai iš įvairių Ukrainos kampelių: dvasininkas su šeima - iš Charkovo, choristai - iš Dniepro ir Mariupolio, skaitovai iš Černigovo. Yra šeimų iš Rivnės, Očiakivo, Kijevo ir kitų Ukrainos miestų. Ir parapijos formavimas dar tebevyksta, nes kiekvieną sekmadienį prisijungia vis nauji nariai.

Karo pabėgėlė iš Černigovo krašto vardu Ala pasakoja: „Kaip ir daugelis, mes prieš metus atvykome į Lietuvą. Iš pradžių su vaikais vaikščiojome į pamaldas Naujosios Vilnios Petro ir Pauliaus cerkvėje. Kai jos kleboną pervedė į Skaisčiausiosios katedrą, mes ėmėme važinėti ten. Galima sakyti, nusekėme paskui dvasininką, nes pripratome prie jo: jis visą šį laiką labai mumis rūpinosi. Jau katedroje mes sužinojome, kad ukrainiečiams kuriama atskira parapija, ir nutarėmė pri-

► Paraskevės cerkvėje maldai renkasi stačiatikiai lietuviai ir ukrainiečiai pabėgėliai.

sijungti. Juk joje mes visi tam tikra prasme panašūs - mus visus vienija bendras skausmas ir bendra malda už mūsų didžiai kenčiančią tėvynę. Be to, labai malonu girdėti pamokslą, sakomą, gimtąja kalba“.

Pažymėtina, kad tarp parapijiečių yra žmonių, kurie iki karo dėl tos ar kitos priežasties nevaikščiojo į šventovę. O sužinoję apie ukrainietiškos parapijos įkūrimą, pirmą kartą atėjo į cerkvę, kad kartu su tautiečiais malda paremtų savo šalį.

Kanoninės Ukrainos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkas tėvas An-

driejus (atvažiavęs į Vilnių, kur jau buvo atvykusi jo šeima, ir, palaiminus metropolitui Inokentijui, tarnaujantis Paraskevės cerkvėje), labai šiltai sutinka naujus parapijiečius ir tiki, kad jų po truputį daugės.

„Mes turime daug sumanymų, - sako t. Andriejus. Pavyzdžiui, taip susiklostė, kad tarp mūsų parapijiečių daug pedagogų (pradedant mano sutuoktine). Todėl tikimės, kad nuo naujų mokslo metų pavyks rengti reguliarius užsiėmimus ukrainiečių vaikams Paraskevės cerkvės parapijos namuose. Taip pat aptariame būsi-

mos bendros išvykos detales: tarp parapijiečių yra patyrusių turistų; tai pravartu, nes organizuojame šeimų žygį baidarėmis. Jo detalių neužilgo bus galima sužinoti iš mūsų parapijos paskyrų Facebook'e ir Telegram“.

Reguliarių užsiėmimų parapijos namuose išties dar nėra, bet jau liepos 10 ten vyks nemokama kūrybinio meistriškumo pamoka mamoms su vaikais. Ne tik dalyvavimas, bet ir priemonės užsiėmimams bus pateiktos nemokamai. Po meistriškumo pamokos - bendra arbatėlė.

Tėvas Andriejus sako, kad ganytojiška tarnystė čia labai skiriasi nuo to, kas buvo Ukrainoje: juk čia tautiečiams būtina pagalba ir paguoda, kad jie galėtų įveikti liūdesį ir neviltį; reikia ir gero žodžio bei paramos malda, kad pakeltų artimųjų netekties skausmą bei paliktos tėvynės ilgesį.

„Esu tikras, kad mums, ukrainiečiams, verta būti kartu šį sunkių išbandymų metų ir ieškoti paguodos maldoje, Dievo žodyje, dažniau vaikščioti į pamaldas ir priiminėti Švenčiausiuosius Kristaus Slėpinius, kad Viešpats duotų mums jėgų pakelti visą karo meto kartelį. Taip pat manau, jog bendromis jėgomis ir, be abejo, Dievui padedant, mes sugebėsime suvienyti parapijiečius visaverčiam, giliam bendravimui. O tam pasitarčiau įvairi kūrybinė veikla, bendras poilsis, patrauklios kelionės, ekskursijos, pažintinė piligrimystė ir kitokie papildomi parapijos renginiai. Jaučiu nuoširdų norą, kad mūsų gyvenimą praturtintų naujas krikščionybės įprasminamas turinys, kad žmonės galėtų patirti teigiamų emocijų, kad vaikams būtų padovanota ryškių, įsimenančių įspūdžių, ir kad visa tai galiausiai taptų išliekančiais gerais prisiminimais apie šį mūsų istorijos puslapį“.

Ukrainiečių stačiatikių parapijos naujienų ir pamaldų Paraskevės šventovėje tvarkaraščių patogiausia ieškoti socialiniuose tinkluose: www...

Valerija SVIRIDENKO

Apie Paraskevės cerkvę - prieš 128 metus

„1895 metų Vilniaus kalendoriuje“ („Vilenskij kalendarij na 1895 god“) paskelbta apybraiža, skirta XIV-XVII a. Vilniaus stačiatikių šventovėms („Pravoslavnyje sviatyni g. Vilny v XIV-XVII stoletijach“). Rašinyje apie Paraskevės cerkvę sakoma, kad ji nuo seno yra Stačiatikybės atrama, bastinionas Lietuvos sostinėje. „Stačiatikių Lietuva“ spausdina ištrauką iš šio beveik 130 metų senumo straipsnio (rusų kalba iš dalies išsaugota jo rašyba).

„Paraskevės cerkvė praeityje buvo toje pačioje vietoje, kur ji yra ir dabar. Prieš statant cerkvę, ten buvo stambeldžių dievaičio Ragučio garbinimo vieta. Pasak kunigo Lodzianos kronikos (1649-1669 m.), ši garbinimo vieta sunaikinta įsakius pirmajai Didžiojo kunigaikščio Algirdo žmonai - Marijai Vitebskietei, ir apie 1346 metus toje vietoje pastatyta Paraskevės cerkvė. Jai buvo skirtas atskiras kunigas. Paprasti, neišsilavinę žmonės slaviskai ją vadino „Piatonka“. Neva tai susiję su senosios apyrubės pavadinimu, o šis sietinas su Ragučio žyniais, atseit vadintais „Petinkais“ ar „Potinikais“. Kunigas

Lodziata pažymi, kad Paraskevės cerkvė yra didis šlovės paminklas, pirmoji mūrinė tikrojo Dievo šventovė Lietuvos sostinėje ir visame krašte. Gimtinės istorijos mylėtojams ji yra tikrasis ištikimosios Dievui kunigaikštienės atminimas. Jos kapą šioje cerkvėje žmonės visada pagerbia su didžiu jauduliu“.

Pasak kitų, ši cerkvė pavadinta „Penktadienio“, nes šv. Paraskevės vardas reiškia „Penktadienis“, t.y. viena iš savaitės dienų. Kryžiuočiai savo kronikose vadina ją šv. Praksedos ar Paraskevijos šventovė, o tai vienas ir tas pats. Pažymėtina, kad stačiatikiai šv. Paraskevei reikšdavo tokią didelę pagarbą, kad XIV amžiuje jie prisiekdavo ne tik Visagalio Dievo, bet ir Paraskevės vardu. Šv. Paraskevės ar Penktadienio (Piatnicky) cerkvių buvo įvairiuose miestuose: Polocke, Vladimire, Lvove. Žinoma, kad žmonės šią savaitės dieną - penktadienį laiko lyg ir ypatingai pašvęstą šv. kankinei Paraskevei, ir moterys šią dieną nešiama kai kurių darbų: verpimo, skalbimo, audimo, nes bijo sukelti šv. Penktadienio t.y. Paraskevės pyktį. Šis tikėjimas - itin populiaris saktmės

apie vadinamuosius dvylika penktadienių pagrindas. Taip visuotiniai žmonių „Penktadienio“ (rus. „Piatnickaja“), „Penktine“ (rus. „Piatenka“) vadinama viena Vilniaus cerkvių ir oficialiuose dokumentuose iki pastarojo laiko išsaugojo tokį pavadinimą. Ši aplinkybė nuspelno dėmesio jau vien todėl, kad karalius Žygimantas Augustas, savo maldingajam kunigui Protasui 1560 metais suteikdamas privilegiją atstatyti Paraskevės cerkvę, sudegusią per 1557 metų gaisrą, kartu aiškiai nurodo savo norą, kad atstačius cerkvę ji nebūtų vadinama Paraskevės, o taptų Kristaus Dievo Apsireiškimo šventove. Tačiau šis nurodymas nebuvo vykdomas. Karalius Žygimantas III 1611 metais Vilniaus Švč. Trejybės vienuolynui suteikė privilegiją, kuria „Mūrinė Dievo Apreiškimo cerkvė, dar vadinama Paraskevės, esanti Didžiojoje gatvėje, kuri driekiasi nuo Rotušės iki pilies, su visais jos pastatais bei su cerkvės kapinėmis perduodama vienuolynui, kad jo broliai savo lėšomis prižiūrėtų čia cerkvę“.

Šventovė ir čia vadinama „Paraskevės“. Vėliau vėl telieka šis jos

pavadinimas. Komisija, 1619 metais apžiūrėjusi Vilniaus cerkves ir jų kapines, mini tik „Paraskevės cerkvę“, nepridurdama kito pavadinimo - Dievo Apsireiškimo. Iš tuomet vykusios cerkvių apžiūros aktų matome, kad Paraskevės cerkvė, labai nukentėjusi per 1557, o ypač per 1610 metų gaisrus tebestovi apleista, ir Švč. Trejybės vienuolyno bazilijonai ne itin rūpinasi jos atstatymu. Tik XVIII amžiaus pradžioje (tarp 1700 ir 1702 m.) ją atnaujinta. O visiškai joje

neliko pamaldų apie 1794-1796 metus.

Pasak žmonių padavimo, senovėje Paraskevės cerkvėje pamaldos vykdavo penktadieniais. Kai kurie spėja, mano, kad šią savaitės dieną stambeldžių žyniai atlikdavo savo apeigas, nes penktadienį laikė pašvęstą Perkūnui. Krikščionys galėjo pasinaudoti šiuo papročiu: plintant krikščionybei buvo priimta, jog kraštui, miestui ar kokiai gyvenvietei atsivertus į krikščionybę cerkves statyta ten, kur meldavosi stambeldžiai. Be to, jei tik buvo galima, iškilmingos apeigos, šventiniai minėjimai vykdavo tomis pačiomis dienomis kaip švėsdavo stambeldžiai. Kryžiuočių pasiuntiniai, maždaug 1357 metais apibūdindami šią cerkvę, vadina rūmų šventovė. Jie joje lankėsi per iškilmingas pamaldas ir pastebėjo, kad moterys jų metu buvo didelėje galerijoje (choruose), už žalios permatomos užuolaidos, todėl buvo matyti tik jų šešėliai. Pačios cerkvės vidus įrengtas panašiai kaip Kijevo, Naugardo ir kitų Rusios cerkvių“.

Parengė Jelena RANCEVA

Ženklo cerkvei - 120 metų

Birželio 1 sukanka 120 metų nuo tada, kai Vilniuje, Žvėryne, duris atvėrė Ženklo (iš Dangaus) cerkvė.

Baigiantis XIX ir prasidedant XX amžiui, Žvėrynas, vadinamas ir Aleksandrija, ką tik tapo miesto dalimi. Tada ten gyveno apie 2500 stačiatikių.

Tiltų per Nerį XIX a. pabaigoje dar nebuvo. Tiesa, persikelti per upę buvo galima valtimi. Tačiau iki miesto šventovių dar teko įveikti nemažą atstumą. Dėl šios priežasties Aleksandrijos gyventojams teko vaikščioti į Arkangelo Mykolo cerkvę, esančią Kalvarijos gatvėje, o tai vėlgi nebuvo arti, ypač turint omenyje, kad visuomeninio transporto nebuvo, o samdyti vežiką - ne kiekvieno kišenei. Žodžiu, šventovės labai reikėjo.

1897 metų spalio 5 Vilniaus Šventosios Dvasios brolija nusprendė statyti naują cerkvę. Šventovė buvo statoma už privačių asmenų aukas. Žvėrynas tada priklausė V.V. Martinsonui. Savo žemę jis padalijo į sklypus ir parduvinėjo arba nuomojo juos. Tvaringas šio rajono planas - jo nuopelnas. Bet mums kur kas svarbiau tai, kad cerkvės statybai jis padovanojo 6300 kvadratinių metrų sklypą. Ir tai, ko gero, pats „skaniausias“, geidžiamiausias žemės plotelis: ant upės krašto ir toje vietoje, kur kitoje jos pusėje baigiasi Georgijaus (Jurgio) prospektas (dabar - Gedimino prospektas).

Taip ši gatvė įgavo ir architektūrinį, ir dvasinį įrėminimą: viename jos krašte katalikų katedra, o kitame - stačiatikių Ženklo cerkvė.

Visą savo tolesnį gyvenimą Vasilijus Vasiljevičius Martinsonas (mirė 1932 m.) rūpinosi šventove, ir buvo palaidotas šalia jos presbiterijos, nes tokia buvo jo valia. Sovietmečiu jo kapas buvo sulyngintas su žeme, tačiau dabar, klebono pareigas einant protojerėjui Petru Miuleriui, vadovaujantis senomis nuotraukomis, kapavietės vieta buvo nustatyta ir deramai patvarkyta.

Naujosios cerkvės statybai aukos plaukė iš visos Rusijos imperijos. Aukojimo daugybė žmonių. Šventovės archyve yra finansinės ataskaitos kopija; šiame dokumente nurodyti visi aukotojai bei sumos. O jos labai skiriasi. Vieni tegalėjo skirti kelis rublius, o kiti - dešimtis tūkstančių. Bet prisiminkite palyginimą apie vargšę našlę, paaukojusią du smulkius pinigėlius (Lk 21, 2).

Prasidėjo šventovės statyba. Ją projektavo architektas A.A. Prozorovas. Vilniuje jis sukūrė daug puikių pastatų. Tai ir Mokslų Akademija ir karaimų kinesi (kenesa), ir daug kitų. Ženklo cerkvei jis pasirinko bizantiškąjį stilių, kuriam būdingas monumentalumas, kupolų gausa, savita puošyba. Greta statomos cerkvės buvo nupirkta dviejų aukštų namas, kuriame įsi-

► Ženklo šventovė švenčia 120 metų jubiliejų. Lėšos jos statybai surinktos iš viso pasaulio. *Aleksiejaus Litvinovo nuotr.*

kūrė parapijos mokykla. Parapijiečių pastangomis ėmė formuotis biblioteka.

Kiek anksčiau buvo pastatytas medinis Nikolajaus tiltas per Nerį, sujungęs Georgijaus (Jurgio) prospektą su dabartine A. Mickevičiaus gatve. Na, o tada ji buvo prospektu taša. 1907 metais vietoj medinio buvo pastatytas mūrinis tiltas. Jo dėka stačiatikiai, gyvenę prospekte ir greta jo esančiose gatvėse, galėjo tapti Ženklo cerkvės parapijiečiais - kartu su Žvėryno ir artimiausių kaimų (Viršuliškių, Buivydiškių ir kitų, įskaitant net Šeškinės kalvas) gyventojus.

Žvėryno (Aleksandrijos) gatvių pavadinimai dažnai keitėsi. 1902 metų žemėlapyje Vytauto gatvė, kur stovi Ženklo cerkvė, vadinama Marijos. Bet prieš kitų metų balandį, jai suteikė lengvabūdišką „Linksmosios“ (rus. Vesiolaja) vardą. Toleni įvykiai rutuliojasi sparčiai: balandžio 3 arkivyskupas pareiškė pastabą miesto valdžiai, ir jau to paties mėnesio 21 iš gubernatoriaus kanceliarijos atėjo atsakymas, kad rytoj reikalas bus išspręstas. Ir tikrai, gatvė gavo pavadinimą „Ženklo alėja“.

Parapijiečiai nekantraudami laukė cerkvės atidarymo. Iš pradžių jis buvo numatytas 1902 metų lapkričio 27, kai minima Dievo Motinos Ženklo ikona. Tačiau statybos darbai užsitęsė, ir žmonės

jau pradėjo jaudintis. Sunerimę parapijiečiai net parašė arkivyskupui gaudų laišką.

Darbai įstrigo dėl banalios priežasties - lėšų stygiaus. Laimei, Sinodas neužilgo paaukojo reikiamą sumą. Ir 1903 metų birželio 1 arkivyskupas Juvenalijus iškilmingai pašventino pagrindinę Ženklo cerkvės navą. Iš viso čia yra trys navos. Šoninės buvo pašventintos vėliau: dešinioji, Jono Pirmtako garbei, rugpjūtį, o kairioji - šv. kankinės, vienuolės Eudokijos garbei, tų pačių metų rugsėjį.

“ Naujosios cerkvės statybai aukojimo daugybė žmonių. Vieni tegalėjo skirti kelis rublius, o kiti - dešimtis tūkstančių. Bet prisiminkite palyginimą apie vargšę našlę, paaukojusią du smulkius pinigėlius.

Cerkvės navų pavadinimai parinkti ne atsitiktinai. Prieš tapdamas hierarchu ordinaru Lietuvoje, arkivyskupas Juvenalijus vadovavo Kursko vyskupijai. O pagrindinė Kursko gyventojų šventenybė - „Ženklo“ (Kursko, Šaknies; rus. Kursko - Korennaja) ikona, kurios kopiją hierarchas padovanojo mūsų šventovei. Bet karo metu šis paveikslas, deja, dingo.

Šoninės navos buvo pašventintos aukotojui Ivanui Vasiljevui prašant: jo paties ir neseniai jo mirusios žmonos Eudokijos dangiškųjų globėjų garbei.

1914 metų liepos 28 prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas. Ir jau rugpjūčio 11 d. prie cerkvės ėmė veikti prieglauda į frontą patekusių tėvų vaikams. Į prieglaudą priimnėjo visus vaikus, nepriklausomai nuo jų tikėjimo. Čia buvo ir stačiatikių, ir katalikų ir sentikių vaikų.

Karas ženkliai pakeitė parapijos gyvenimą. Daugelis evakavosi į Rusijos gilumą. Kai kas vėliau, žinoma, grįžo. G. Šlevis savo knygoje „Lietuvos stačiatikių šventovės“ („Pravoslavnyje chramy Litvy“), Ženklo cerkvei skirtame skyriuje, rašo: „Nuo 1915 metų rugsėjo, kuomet vokiečiai okupavo Lietuvos sostinę, ir neilgai trukusį bolševikų valdymo metų, Ženklo cerkveje pamaldų keletą metų nebuvo“.

Tarpukaryje šventovėje tarnavo šie dvasininkai: Aleksandras Sosnovskis, Dmitrijus Saikovičius, Nikolajus Rogalskis, Nikolajus Kirilovas, Vasilijus Nedveckis.

Nuo 1946 metų parapijos klebonu tapo protojerėjus Josifas Dzikovskis. Šioje šventovėje jis tarnavo lygiai 20 metų. Jam mirus 1966 metais velionio darbus tęsė jo sūnus, protojerėjus Vladimiras.

Nuo 1988 metų klebonu paskirtas protojerėjus Petras Miuleris.

Iš pradžių buvo numatyta cerkvę šildyti taip: rūsyje buvo krosnys, kurių dėka į vamzdžius, esančius po grindimis, turėjo patekti karštas oras. Tačiau dėl kažkokių priežasčių ši sistema deramai neveikė, ir daug metų cerkvė nebuvo šildoma. Tik kai šv. Eudokijai pa-

švęstos navos presbiterijoje buvo pastatyta įprasta krosnis, o pati navą atitverta, ir atsirado „žiemos“ cerkvė.

Sprendžiant iš to, ką pasakoja tėvas Petras, jis „griežė danti“ ant tos krosnies. Jaunystėje, prieš tapdamas dvasininku, jis buvo Ženklo cerkvės psalmininkas ir kartu kūrė. Atėjus į cerkvę jam dar buvo nevalia imtis knygu, kaip paprastai daro psalmininkai: teko kūrėti krosnį. Todėl vienas pirmųjų tėvo Petro darbų, kurių jis ėmėsi tapęs klebonu - šildymo dujomis įrengimas.

1989 m. buvo atidaryta sekmdieninė mokykla: viena pirmųjų ne tik Lietuvoje, bet ir tuometinėje Sovietų Sąjungoje. Užsiėmimai vyko Eudokijos navoje. Dėstytojų ne tik klebonas, bet ir Vilniaus seminarijos auklėtinis Nikolajus Nikolajevičius Domanskis, tuometinis psalmininkas, ir Petras Fokinas. Šios mokyklos auklėtiniai tapo pirmais tikybos mokytojais ir dėstytojais kitose miesto sekmdienio mokyklose. Gautas diplomai suteikė šią teisę, nes mokykla buvo oficialiai užregistruota Švietimo ministerijoje.

1996 metais mokykla pakeitė savo programą. Pasikeitė ir jos pavadinimas. Ji tapo Jaunimo tikybos ir muzikos mokymo centru („Molodežnyj religioznyj muzykalnyj učebnyj centr“) ir ėmė rengti choro vadovus, giesmininkus ir skaitovus. Mokymo programoje buvo visas muzikos mokyklos kursas (įskaitant chorinį dirigavimą). Dėstė patyrę pedagogai muzikantai. Programoje yra ir Bažnyčios įstatai, bažnytinė slavų kalba, skaitovo praktika, Bažnyčios istorija bei stačiatikiškojo meno pagrindai. Daugelis lankiusiųjų šią mokyklą susiejo savo gyvenimą su muzika ir Bažnyčia. Tarp mūsų absolventų - kunigai Dmitrijus Molčanovas, Konstantinas Lazukinas ir Olegas Pristavko. Daugeliui, deja, teko išvykti į užsienį. Tad dabar Vokietijos, Švedijos, Nyderlandų ir kitų šalių stačiatikių šventovėse gieda ir chorui vadovauja buvę mūsų auklėtiniai. Jie bei Centro pedagogai sudaro parapijos choro branduolį. Ir jau dvylika metų jam vadovauja Monika Miuler, atėjusi į Ženklo mokyklą, kai buvo dar nedidukė mergaitė.

Tėvas Petras per tuos metus, kai vadovauja parapijai daug nuveikė puošdamas šventovę. Presbiterijos koncha, langai ir įėjimas buvo papuošti vitražais; pagal klebono eskizus pagamintas sietynas ir chori. 1990 metais vietoj varpų, kurie prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui buvo išvežti į Rusijos gilumą, atsirado naujų. Visa tai ir dar daug kitų dalykų nebūtų įmanoma padaryti nepadedant parapijiečiams. Cerkvė - tai ne tik pastatas, bet ir žmonės.

Petras FOKINAS

Šventovė paminklas mini 110 metų

Šventųjų Konstantino ir Michailo cerkvė (dar vadinama „Romanovų“) - „jauniausia“ Vilniaus stačiatikių šventovė: šių metų gegužę sukako 110 metų nuo jos pašventinimo.

Šventovė buvo pastatyta 1913 metais. Ji pašvęsta šventajam Konstantinui (dangiškajam kunigaikščio Ostrogiškio globėjui) bei šventajam vienuoliui Michailui (dangiškajam caro Michailo Romanovo globėjui).

1908 metais buvo iškilmingai paminėta kunigaikščio Konstantino Konstantinovičiaus Ostrogiškio 300 metų nuo mirties sukaktis. Šis aukšto statuso aristokratas garsėjo ir kaip uolus Stačiatikybės Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje globėjas ir gynėjas. Konstantinas Ostrogiškis gimė 1526 metais didžiojo Lietuvos etmono Konstantino Ivanovičiaus Ostrogiškio šeimoje. Pastarasis Ostrogiškis - dosnus Stačiatikių Bažnyčios Lietuvoje, ir konkrečiai Vilniuje (tada - Vilna) rėmėjas.

Etmono sūnaus vaikystė prabėgo jo motinos mieste - Turove (dabar tai Baltarusija, Gomelio sritis). Ten jis gavo gerą išsilavinimą Stačiatikybės dvasia. Visas tolesnis jo gyvenimas buvo susijęs su Stačiatikybės gynimu, su švietimu ir Stačiatikybės sklaida. Būdamas Lenkijos Seimo deputatu, 1569 metais priešinosi Liublino unijos priėmimui ir atsisakė paremti Bažnytinę Brastos (rus. Bresto) uniją, priimtą 1596 metais.

Rūpindamasis Stačiatikybės išsaugojimu, sustiprinimu bei raida, taip pat norėdamas, kad Stačiatikybė išpažįstantys krašto gyventojai būtų labiau apsišvietę, kultūringesni, kunigaikštis savo šeimos dvare Ostroge įkūrė spaustuve, kurioje darbuos pirmieji spausdintojai Ivanas Fiodorovas ir Piotras Mstislavecas. Čia 1581 metais pirmą kartą buvo atspausdinta Biblija bažnytine slavų kalba. Be to, buvo išleista įvairių mišiolių ir teologijos veikalų: iš viso 27 pavadinimų knygų. Kunigaikštis įsteigė Ostroge ir mokymo įstaigą - Akademiją. Joje stačiatikių jaunimas gaudavo išsilavinimą, kuris buvo ne prastesnis nei Europos Vakarų universitetuose. Akademijoje dėstė žinomi profesoriai, apsišvietę teologai. Savo valdose ir jose esančiuose nienuolynuose, kurie buvo jam pavaldūs, kunigaikštis steigė stačiatikių mokyklas, rūpinosi stačiatikių brolių klestėjimu ir jų vaidmens Bažnyčios gyvenime didinimu.

Turint visa tai omenyje, kilo sumanymas pastatyti Vilniuje paminklą kunigaikščiui Konstantinui Ostrogiškiui. Šio sumanymo iniciatoriai buvo Rusijos imperijos III šaukimo Valstybės Dūmos 79 deputatai, išrinkti tuometiniame Šiaurės Vakarų krašte. Šie deputatai atsiuntė telegramą Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupui Nikandrui, kurioje buvo sakoma, kad jie pri-

► Nors Šventųjų Konstantino ir Michailo cerkvei jau 110 metų, ji yra „jauniausia“ stačiatikių šventovė Vilniuje. Aleksiejus Litvinovo nuotr.

sideda prie „iškilmingo K.K. Ostrogiškio atminimo pagerbimo“ ir prašo, kad Jo Ekscelencija imtų rūpintis paminklo jam kūrimu.

Žmonių išrinktųjų sumanymą pastatyti kunigaikščiui Ostrogiškiui paminklą ėmėsi įgyvendinti Vilniaus stačiatikių Šventosios Dvasios brolija, vadovaujant Vilniaus ir Lietuvos Arkivyskupui Nikandrui (pasaulietinis vardas - Nikolajus Dimitrijevičius Molčanovas).

1908 metų vasario 18 įvyko pirmas Brolijos posėdis, skirtas šiam sumanymui įgyvendinti. Buvo nutarta, kad paminklas turi iškilti Vilniuje, nes „būtent su juo susijusi visa kunigaikščio Ostrogiškio istorinė veikla“, - sakoma priimtame sprendime. Tame pačiame posėdyje nutarta: paminklu turi tapti šventovė: „ji labiausiai tinka K.K. Ostrogiškio atminimui įamžinti, nes Ostrogiškių giminei buvo būdinga rūpintis sta-

čiatikių šventovėmis“. Buvo įkurtas ir statybos komitetas.

1908 ir 1909 metai praėjo rūpinantis lėšų rinkimu cerkvės statybai. Vyko visuotinis savanoriškų aukų rinkimas. Tam pasitelkta skelbimus laikraščiuose, rinkliavos lapus, indelius aukoms, kurių buvo ir viešose įstaigose, ir šventovėse. Aukas šiam tikslui rinkta visose Lietuvos vyskupijos cerkvėse ir nienuolynuose.

“Paaikškėjo, kad ši vieta labai tinka šventovei. Ji gana aukštai, todėl gerai matoma įvažiuojantiems į miestą iš vakarų, per Trakų pasienio užkardą.

Kaip įprasta, ir šį kartą buvo ir generalinis rėmėjas: diduma lėšų šventovės statybai skyrė žinomas labdarys, tikrasis valstybės patarėjas, Maskvos manufaktūros „Sava Morozov“ direktorius Ivanas Andrejevičius Kolesnikovas. Apie sa-

vo norą prisidėti prie šventovės paminklo Vilniuje statybos I.A. Kolesnikovas pranešė laiške. Jis buvo perskaitytas ir įvertintas Brolijos Tarybos posėdyje, kuris įvyko 1909 metų lapkričio 12. I.A. Kolesnikovas, susipažinęs su tuo, kas nuveikta, pasiūlė statyti šventovę kunigaikščio Ostrogiškio atminimui, o kartu pagerbti svarbią datą - valdančiosios Romanovų dinastijos 300 metų jubiliejų. Ir po to I.A.Kolesnikovas sistemingai pervedinėjo lėšas šventovės statybai, domėjosi jos eiga (ne sykį lankėsi Vilniuje). Ir pašventinus cerkvę jis toliau ja rūpinosi. Prie įėjimo į cerkvę, kairėje pusėje, ant sienos yra memorialinė lenta, ir ant jos parašyta, kad šventovė pastatyta tikrojo valstybės patarėjo Ivano Andrejevičiaus Kolesnikovo lėšomis.

1909 metų gruodį Brolijos Taryba įpareigojo gubernijos ir vyskupijos architektą A.A.Špakovskį parengti sąmatą ir šventovės projektą. Nurodoma, kad bendra išlaidų „suma - ne mažesnė nei 100 000 rublių“, cerkvės talpa - „iki 1000

žmonių“, o architektūra - „rusiškojo stiliaus“. Taip pat liepta parengti statybos vietą „Georgijaus (Jurgio) aikštėje“ (dabar - Kudirkos aikštė).

Vilniaus ir Lietuvos Arkivyskupas Nikandras (Molčanovas) ėmėsi vadovauti stačiatikių Šventosios Dvasios Brolijos Tarybai ir iki pat savo mirties vadovavo visiems šventovės statybos parengiamiesiems darbams. Jis netikėtai mirė 1910 metais, birželio 5, grįždamas iš Sankt Peterburgo į Vilnių. Amžininkai šį hierarchą apibūdindavo taip: labai kuklus, bet tvirtų įsitikinimų žmogus. Jis nemėgo nereikalingo šurmulio, liaupsinimo, nepakentė pataikavimo ir padlaižavimo.

Būsimasis hierarchas gimė 1852 metais Maskvoje, diakono šeimoje. Baigė Maskvos dvasinę seminariją ir akademiją (kaip teologijos kandidatas). Dėstė graikų kalbą Tambovo dvasinėje seminarijoje, vėliau buvo jos rektorius. 1885 tapo vienuoliu. 1893 metais jį paskirta Sankt Peterburgo Dvasinės akademijos rektoriumi, o nuo 1904 metų - Vilniaus ir Lietuvos Arkivyskupas. Jo dėka nuo 1906 metų pradėta leisti Vilniaus Šventosios Dvasios brolijos leidinį („Vestnik Vilenskogo Sviato-Duchovskogo bratstva“). Jo Ekscelencija Nikandras yra parašęs teologijos kūrinių. Jis palaidotas Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyne.

Mirus Jo Ekscelencijai Nikandrui, Vilniaus ir Lietuvos Arkivyskupu tapo Agafangelas (Preobraženskis). Jam teko šventinti statybos vietą ir pirmąjį akmenį bei rūpintis cerkvės statyba, vadovauti pagrindiniams jos darbams.

Šventovės planas, kurį parengė I.A.Kolesnikovas ir architektorius A.A.Špakovskis buvo pateiktas „Aukščiausiajam pritarimui“, ir 1911 metų gruodžio 22 imperatorius Nikolajus II jam pritarė.

Liko neišspręsta, kur statyti šventovę. Kaip minėta, iš pradžių norėta, kad ji iškiltų Georgijaus (Jurgio) aikštėje (dabar - V.Kudirkos aikštė).

Tačiau ten jau stovėjo Aleksandro Neviečio koplyčia. Ir 1911 metų kovą Vilniaus miesto Dūma galutinai nusprendė skirti šventovės statybai Vingio (Zakretna) aikštę, panaikinus joje buvusį skverą „su skulptūra“.

Paaikškėjo, kad ši vieta labai tinka šventovei. Ji gana aukštai, todėl gerai matoma įvažiuojantiems į miestą iš vakarų, per Trakų pasienio užkardą. O nuo šventovės laiptų žvelgiant į rytus atsiveria Senojo miesto panorama su Šventosios Dvasios nienuolynu.

Dabar prie šventovės veikia parapijos „Iniciatyvų centras“, kur plėtojama švietėjiška, socialinė ir misionieriška veikla. Šventovėje labai daug dėmesio skiriama jaunimui. Klebonas Konstantinas Lazukinas yra darbo su jaunimu skyriaus pirmininkas.

Grupė Konstantino ir Michailo parapijos autorių

Masinėje religinėje procesijoje už Bažnyčios vienybę dalyvavo tūkstančiai stačiatikių

Balandžio 29, šventųjų Vilniaus kankinių Antonijaus, Joano ir Eustachijaus šventės proga, Vilniuje vyko masinė religinė procesija už Bažnyčios vienybę, kurioje dalyvavo tūkstančiai stačiatikių, atvykusių iš visų Lietuvos kampelių.

Religinė procesija pajudėjo nuo Vilniaus Skaisčiausiosios katedros link Šventosios Dvasios vienuolyno. Procesijoje dalyvavo visi Lietuvos Stačiatikių Arkivyskupijos klero nariai bei stačiatikių šventovių parapijiečiai iš įvairių Lietuvos

kampelių. Šventosios Dvasios vienuolyne, gausiai susirinkus tikintiesiems, vyko šventiška Liturgija minint 676-ąsias šventųjų Vilniaus kankinių nukankinimo metines. Liturgiją celebravo Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus.

Prieš Liturgijos pradžią į vienuolyno šventovę buvo atnešta didi šventenybė: Palaimingoji ugnis iš Jeruzalės, kuri kasmet stačiatikių Velykų išvakarėse stebuklingai užsidega ant Viešpaties Kapo. Tikintieji nuo šios Palaimingosios ugnies užside-

gė žvakes bei lempeles, kuriose galėjo išsinešti šventąją ugnelę su savimi. Per šventines pamaldas Šventosios Dvasios vienuolyne buvo meldžiamasi už Bažnyčios vienybę ir karo Ukrainoje pabaigą. *Aleksiejus Litvinovo fotoreportažas.*

Tas, kas įgija meilę, apsigauria Pačiu Dievu. Šv. vienuolis Izaokas Sirietis

Sekantis „**STAČIATIKIŲ LIETUVA**“ numeris bus leidžiamas rugsėjį
LEIDĖJAS: Lietuvos Stačiatikių arkivyskupija
VYR. REDAKTORIUS: Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus

REDAKCIJOS KOLEGIJA: Vyr. redaktoriaus pavaduotojas Trakų vyskupas Ambrosijus, redaktoriaus išleidėjas Maksimas Rogalskis; igumenas Antonijus (Gurinovičius), protojerėjus Vladimiras Artamonovas, protojerėjus Igoris Rinkėvičius, Marija Jakubovskaja, Jevgenija Neganova

Spausdino UAB „Respublikos“ spaustuvė
REDAKCIJOS ADRESAS: Aušros Vartų g. 10, LT-01303 Vilnius
ELEKTRONINIS PAŠTAS: press@orthodoxy.lt
TEL. +370 5 2626459